LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $6.50 Metams
Užsieniuose $8.00
Brooklyne $7.00
Kopija 5c

LAISVĖ-LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street, Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 301 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Ketvirtadienis, Gruodžio-Dec. 27, 1945 ★ ★ ★ Metai XXXV. Dienraščio XXVII.

KRISLAI

Komunistų Įtaka.
Kam ir Tikėti?
Iškeptos Partijos.
"Armenija - Armenams!"
Turkai Provokatoriai.

Rašo D. M. ŠOLOMSKAS

Brazilijoj dar nepilnai suskaityta balsai, o jau parodo, kad Komunistų Partija gaus nemažiau, kaip 14 vietų parlamente ir bent dvi senate. Į senatą kandidatavo komunistų vadas Prestes, jis jau turi 150,000 balsų.

Brazilijoj per daugelį metų siautė žiaurus Vargas'o teroras. Vargas persekiojo komunistus ir demokratus. Ir po tokio baisaus teroro komunistai pasirodė taip stiprūs! Jie išleidžia net du dienraščius. Liaudis pradeda juos suprasti.

★ ★ ★

Nežinia, kam ir tikėti: Associated Press gruodžio 23 d. praneša iš Washingtono, būk Jungtinės Valstijos daugiau negabens generolo Chiang Kai-sheko armijų karui prieš liaudies armiją.

Tos pačios agentūros ir tos pačios dienos žinia iš Chungkingo sako: "Jungtin. Valstijų Septintasis Laivynas ir jo transportai išplaukė iš Haiphongo prieplaukos į Hulutao prieplauką pargabenti Chiango armiją." Atrodo, kad bene bus antra žinia teisinga.

★ ★ ★

Azerbaidžanas užima 32,000 ketvirtainių mylių ir turi apie 4,000,000 gyventojų. Jo gyventojai skiriasi kalba nuo iraniečių. Jie kentėjo pastarųjų persekiojimus.

★ ★ ★

Korėjoj amerikiniai generolai bando sudaryti "demokratinį bloką" prieš tos šalies darbininkų ir valstiečių demokratiją. Jie derasi su Kim Kao, kuris sakosi jau turi Korėjai valdžią nuo 1919 metų.

Reiškia, "valdžia" yra, tik dalykas tame, kad korėjiečiai jos nenori. Dar keisčiau, kad Kim Kao sako, kad jo valdžia jau atstovauja net 25-kias konservatyves partijas. Tik jau Dievas ant jo ir susimylėjo, kad net tiek partijų suteikė.

★ ★ ★

Atrodo, kad visos tos "partijos," tai yra paprastas blofas — žiūrėkite, kiek daug partijų! Tikrumoj yra tik turčiai, darbo žmonės ir viduriniai sluoksniai. Taigi, gali būti kapitalistų ir stambių dvarininkų partija; darbininkų, valstiečių ir inteligentijos partija ir vidurio sluoksnio, kuris šliejasi tai prie vienų, tai prie kitų, o kartais sudaro ir savo judėjimą.

Kur nėra klasinių skirtingų reikalų, ten negali būti ir skirtingų partijų. Tiesa, Jungtinėse Valstijose greta Komunistų Partijos, mes rasime Socialistų, Darbo Socialistų, Trockistų ir kitokias neva "darbininkų partijas," bet jos niekada darbininkų ir progreso reikalų negina.

★ ★ ★

Turkai išblaškė armenų tautą, ištrėmė jų šimtus tūkstančių į Siriją, į Palestiną, į Egiptą, į kitus buvusius ir esamus Turkijos plotus. Armenijoj ir Gruzijoj turkai pjovė žmones tūkstančiais, vežė ten saviškius — jaunaturkius, bet nepajėgė nei armėnų, nei gruzinų išnaikinti.

Alexandrios srityj armenai suorganizavo savo veiklą ir reikalauja, kad jų kraštui, kuris yra turkų pavergtas, leistų apsivienyti su tarybine Armenija. Jie sako: **"Armenija turi priklausyti armenams!"**

★ ★ ★

Turkų generolai ir ministeriai šaukia: "Mes kariausime prieš Sovietus!" Jie labai panašūs į 1939 metų suomių fašistus, kurie, Hitlerio akstinami, taip pat šaukė ir vėliau išprovokavo karą.

Matyti, kad kas nors ir turkų užnugaryj stovi, kitaip jie taip gaidiškai nemandravotų. Bet suomių fašistai pralošė karą ir dabar yra teisiamųjų suole, veikiausiai, to paties, susilauks ir turkai provokatoriai.

ŠIMTAI AMERIKONŲ STEBĖS GRAIKIJOS RINKIMUS

Washington. — Jungtinės Valstijos pasiųs 600 amerikonų tėmyti Graikijos rinkimams, kurie įvyks 1946 metų kovo 31 d. Anglija siųs tiek pat savo žmonių tiems rinkimams tėmyti. Francija taipgi turės savo tėmytojus. Sovietų Sąjunga atsisakė siųsti savus tėmytojus.

Sovietų vyriauybė pareiškė, jog Graikijos fašistai ir karaliaus grąžinimo šalininkai (su anglų pagalba) iš anksto terorizavo demokratinius piliečius ir paruošė dirvą reakcininkams rinkimuose. Taigi tėmytojų pasiuntimas į tuos rinkimus tarnautų kaip užgyrimas fašistų paruoštoms rinkimų pasekmėms.

Nusmerkė Pakart 11 Žvėriškų Japonų

Kwajalein. — Karinis amerikonų teismas nusmerkė pakart 9 japonų oficierius ir 2 kareivius už tai, kad jie 1943 m. nužudė 96 civilius amerikonus Pan American Airways darbininkus bei tarnautojus Wake saloj. Tarp nusmerktųjų yra adm. Shigematsu Sakaibara ir komandierius Tachibaba.

Trijų Didžiųjų užsieninių ministerių konferencija Maskvoj tęsėsi 11 dienų.

Chiang Kai-shek žada naujus metus švęsti Charbine, Mandžurijoj.

STALINO "ATOMINIAI" SVEIKINIMAI BYRNESUI

Maskva.— Premjeras Stalinas kalėdų išvakarėse suruošė pokilį užsieniniam Amerikos ministeriui Byrnesui ir Anglijos užsienio reikalų ministeriui Ernestui Bevinui. Byrnes, išgerdamas taurę už Stalino sveikatą pareiškė tokius linkėjimus, kurie prajuokino Staliną. O Stalinas, pakeldamas taurę už Byrneso sveikatą išreiškė atominius "linkėjimus", kurie draugiškai pasmagino visus pokilio dalyvius. Stalino atominių linkėjimų žodžiai viešai nepaskelbti.

4,000 Amerikos Kareivių Demonstravo Maniloj, Reikalaudami Namo Grąžinti

NUSIŽUDĖ KONGRESMANAS JOSEPH W. ERVIN

Washington. — Gesu užsitroškino demokratas kongresmanas Joseph Wilson Ervin iš North Carolinos. Jis buvo 44 metų amžiaus ir sirgo, menamai, nepagydoma kaulų ligą. Vienoje nusižudžiusio rankoje rasta revolveris, kitoje britva.

Amerikos Oficierius Sako, Bendradarbiaujam su Japonais

Chinwangtao, Chinija. — Amerikos marininkai šiaurinėje Chinijoje prašo amerikiečių reporterių pasakyt, kam tie marininkai laikomi Chinijoje. Vienas leitenantas sakė New Yorko Times korespondentui Liebermanui:

"Jie ir manęs klausinėja, kam jie čia laikomi. Aš kaipo oficierius turėčiau žinoti, ką jiem atsakyti; bet aš negaliu pasakyt marininkui, kad jis čia atsiųstas japonams nuginkluot, nes jis išvien su japonais saugo tą patį geležinkelį" (nuo chinų komunistų).

N. Y. Times korespondentas praneša, kad Amerikos marininkai, japonai ir buvusi chiniškų Japonijos pastumdėlių kariuomenė išvien sergsti chinų tautininkų geležinkelį ir traukinius nuo Tientsino iik Chinwangtao ir Kailan angliakasyklas.

Amerikos marininkai Chinijoj dalino kalėdines dovanėles chinų našlaičiams, kurie juos už tai vadino "tėvučiais."

Metė Bombą į Komunistų Susirinkimą Romoj

Roma. — Koki tai reakcininkai metė nuodingų dujų bombą į italų Komunistų Partijos direktorių susirinkimą kalėdų išvakarėje Romoje. Tapo sužeisti ir į ligoninę nugabenti du komunistų vadai.

Jankių Komandierius Užreiškė: "Jūs ne General Motors Darbininkai, bet Armijos Nariai"

Manila. — Keturi tūkstančiai Jungtinių Valstijų kareivių čia maršavo, demonstruodami ir reikalaudami grąžint juos namo. Demonstrantai ypač protestavo, kad tapo atšauktas didelis transporto laivas "Admiral Sims", kuris buvo paskirtas jankiams namo gabenti. Maršuodami jie nešėsi vėliavas su obalsiu: "Mes norime laivų."

Pulkininkas J. C. Campbell paliepė demonstrantam grįžt į kareivines ir pareiškė: "Atsiminkite, kad jūs nesate General Motors automobilių darbininkai. Jūs dar tebesate armijoj."

Kareiviai tik nenoromis sugrįžo į kareivines. Jie žadėjo ant rytojaus suruošti kitą protesto mitingą prieš jų laikymą užjūryje.

AUSTRALIJOS DARBIETIS ATRADO, JOG SOVIETŲ SĄJUNGOJ VISI DIRBA

Maskva. — Australijos Darbo Partijos veikėjas Ernest Thornton, Australų Plieno Darbininkų Unijos centro sekretorius, stebėjosi, kad Sovietų Sąjungoj visai nėra bedarbių. Pasikalbėjime su korespondentais Thorntonas sakė, jog per du mėnesiu jis matė įvairias pramones Sovietų Respublikoje. Jis pažymėjo, kad sovietiniai Magnitogorsko plieno fabrikai prilygsta didžiausiems plieno fabrikam Anglijoj ir milžiniškiems Amerikos plieno fabrikams Gary, Indianoj. Thorntonas taip pat gėrėjosi sekmingais darbais Sverdlovsko ir Čeliabinsko mašinų statymo fabrikais ir Kamenskoje aliumino dirbyklomis.

Tas Australijos darbininkų vadas paneigė pasakojimus, būk Sovietų unijistai esą tik bebalsiai valdžios įrankiai. Jis pats dalyvavo sovietin. unijistų susirinkimuose ir girdėjo, kaip jie atvirai, net aštriai kritikavo valdžią dėl gyvenamųjų namų stokos. O Sovietų komisaro pavaduotojas susirinkime ramiai aiškino kliūtis, kurios vis dar neleido pastatyti kiek reikiant naujų gyvenimui namų.

Holandai Pasimojo Nužudyti Indonezų Respublikos Vadą

Batavia, Java. — Šeši vyrai holandų kareivių uniformose šaudė į Indonezijos respublikos premjero Sjahriro automobilį, bet nepataikė premjerui. Anglai suėmė šovikus.

FRANCIJOS FRANKAS JAU ŽEMIAU CENTO

Paryžius. — Francijos finansų ministerija pranešė, kad ji numuša popierinio savo pinigo franko vertę taip, jog 119 frankų bus skaitoma lygūs vienam amerikiniam doleriui ir 480 frankų — angliškam svarui sterlingų.

Laukiama Trijų Didžiųjų Ministerių Galutino Pranešimo

Maskva, gruod. 26. — Amerikos valstybės sekretorius Byrnes, Sovietų užsieninis komisaras Molotovas ir Anglijos užsienio reikalų ministeris Bevinas duos bendrą pranešimą apie savo konferencijos darbus 6 val. vakare (pagal New Yorko laiką).

London. — Anglų ir Holandijos valdovai tariasi apie Indoneziją.

Washington. — Prasidėjo derybos tarp CIO Elektrininkų Unijos ir kompanijų.

MASKVOS KONFERENCIJOS "KALĖDINĖ DOVANA"

Washington. — Džiaugiasi Washingtono politikai, kad trijų didžiųjų talkininkų užsieniai ministeriai Maskvoje susitarė dėlei taikos sutarčių darymo Europoje. Kaip Washingtonas, taip Londans tatai vadina "kalėdine dovana."

Pasinaujino Derybos Tarp CIO Unijos ir Gen. Motors

Detroit, gruod. 26. —Vėl suėjo į derybas CIO Automobilių Darbininkų Unijos vadai su General Motors korporacijos atstovais. Iš naujo tariasi dėl algų priedo darbininkam. Unija vis reikalauja 30 nuošimčių pakelti algas.

General Motors su savo kalėdiniais sveikinimais per radiją kurstė "publiką" prieš automobilių darbininkus; girdi, "mes siūlėme pridėt jiem pusketuriolikto nuošimčio uždarbio, ir geriausias algas mokame, o jie atmetė mūsų duosnų pasiūlymą."

Packard ir Briggs automobilių fabrikai uždaryti iki naujų metų, girdi, "dėl dalių stokos." Unija užginčija bet kokių dalių stoką ir sako, fabrikų uždarymas yra tik samdytojų sėdėjimo streikas.

Irano žandarai Pasiduoda Azerbaidžano Valdžiai

Maskva. — Pranešimas iš Teherano sako, jog Irano žandarai ir šiaip policija Maku ir Shaphur miestuose perėjo į Azerbaidžano savivaldybės pusę.

Šimtai Asmenų Žuvo Kalėdinėse Nelaimėse

Chicago. — Automobiliais bevažinėjant, visaip besilinksminant ir per gaisrus bei kitas nelaimes žuvo bent 341 amerikietis, bešvenčiant kalėdas. Daugiausia nelaimių įvyko Californijoj ir Texase.

TURKŲ LAIKRAŠČIAI MANDRAUJA PRIEŠ SOVIETŲ SĄJUNGĄ

Istanbul, Turkija. —Turkų laikraščiai įtaria Sovietų Sąjungą kaip girdi, imperialistinių užpuolimų planuotoją. Taip jie atsiliepia į Tarybinių Azerbaidžano ir Armenijos Respublikų reikalavimus, kad Turkija sugrąžintų joms žemes, kurias turkai atplėšė 1921-22 metais.

Vatan, vienas didžiausių Turkijos laikraščių, rašo, kad jeigu rusai mėgintų "skaldyt" Turkiją, tai esą atrastų, kad Turkija "ne Čechoslovakija", ir galėtų užsikurt Trečias pasaulinis karas. Vatan kartu gąsdina Ameriką ir Angliją, kad Sovietų planai galį "siekti Times Square" New Yorke arba "Trafalgar Square" Londone.

Pasitraukė Irano Vidaus Ministeris

Teheran, Iran. — Atsistatydino Irano vidaus reikalų ministeris Khalil Fahimi, nes Irano valdovas šachas to pareikalavo.

Dr. M. Rudmanesh, kairus Irano seimo atstovas, reikalavo pripažint Azerbaidžanui tautinę savivaldybę; jis sakė, jog kovodamas prieš tautos savivaldybę, Iranas veda karą prieš demokratiją.

Santa Barbara, Cal. — Per sandėlio eksploziją užmušta keli asmenys.

Brooklyn. — Rūkydamas lovoj sudegė D. White.

BŪSIĄ 19 ŽUVUSIŲ PER HARTFORDO GAISRĄ

Hartford, Conn. — Suskaityta jau 17 žmonių, žuvusių per gaisrą kalėdų išvakarėje Niles Street Ligoninėje. Du kiti taip pavojingai apdegę, kad veikiausiai mirsią. Tarp žuvusių yra 13 moterų senelių, iki 90 metų amžiaus. Gaisras kilo iš elektros srovės susikryžiavimo (short circuit) kalėdinėje eglaitėje.

27 pavojingai sužeisti asmenys paimti į kitą ligoninę. Tarp jų yra 10 ugniagesių.

TEKSTAS PIRMOJO TRIJŲ DIDŽIŲJŲ UŽSIENINIŲ MINISTERIŲ PRANEŠIMO IŠ MASKVOS KONFERENCIJOS

London. — Maskvos radijas gruodžio 24 d. paskelbė sekamą pranešimą apie trijų didžiųjų Jungtinių Tautų užsieninių ministerių konferenciją Maskvoj:

"Sovietų Sąjungos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir Didžiosios Britanijos užsieniniai ministeriai padarė tokius tarimus:

Sovietų Sąjungos, Didžiosios Britanijos ir Jungtinių Valstijų valdžios praneša, kad jos susitarė dėlei sekamos procedūros kas liečia taikos sutarčių paruošimą, ir prašo Franciją ir Chiniją prisidėti prie to susitarimo:

1

Užsieninių Ministerių Tarybai begaminant taikos sutartis su Italija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija, dalyvaus tiktai tie Ministerių Tarybos nariai, kurie pasirašė pasidavimo sąlygas, arba — pagal Berlyno (Potsdamo) susitarimą dėlei Užsieninių Ministerių Tarybos įstaigos — yra laikomi pasidavimo sąlygų pasirašymo dalyviais, jeigu arba kol Taryba nuspręs, sutinkamai su tuo susitarimu, pakviest kitus narius dalyvaujant šioje Taryboje dėlei klausimų, kurie tiesioginiai juos paliečia, tai yra:

(A) Taikos sąlygas su Italija paruoš Didžiosios Britanijos, Jungtinių Valstijų, Sovietų Sąjungos ir Francijos užsienin. ministeriai.

(B) Taikos sąlygas su Rumunija, Bulgarija ir Vengrija paruoš Sovietų Sąjungos, Jungtinių Valstijų ir Didžiosios Britanijos užsieniniai ministeriai.

(C) Taikos sąlygas su Suomija paruoš Sovietų Sąjungos ir Didžiosios Britanijos užsienin. ministeriai.

2

Užsieninių ministerių pavaduotojai tuojau vėl ims veikti Londone pagrindais pasiekto susitarimo dėlei klausimų, kurie buvo svarstomi pirmojoj Užsieninių Ministerių Tarybos sesijoje Londone.

Kai tik visų šių (sutarčių) planų paruošimas bus pilnai užbaigtas, Taryba tuoj sušauks konferenciją apsvarstyti taikos sutartims su Italija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija. Konferencija susidės iš penkių Užsieninių Ministerių Tarybos narių ir taip pat iš tų Jungtinių Tautų narių, kurie su žymiomis karinėmis jėgomis veikliai dalyvavo kare prieš priešų valstybes Europoj, būtent: Jungtinės Valstijos, Sovietų Sąjunga, Didžioji Britanija, Chinija, Francija, Australija, Belgija, Baltarusijos Tarybų Respublika, Brazilija, Graikija, Holandija, Indija, Kanada, Naujoji Zelandija, Norvegija, Lenkija, Ukrainos Tarybų Respublika, Čechoslovakija, Ethiopija, Jugoslavija ir pietų Afrikos Sąjunga. Ši konferencija įvyks ne vėliau kaip 1946 m. gegužės 1 d.

3

Po to, kai ta konferencija pabaigs savo darbą ir jos patarimai bus pernagrinėti, tai valstybės, pasirašiusios paliaubų sąlygas su Italija,

(Tąsa 5-me pusl.)

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER ST., BROOKLYN 6, NEW YORK
Tel. STagg 2-3878

President Jos. Weiss
Secretary Treasurer D. M. Sholl
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$6.50
United States, six months	$3.50
Brooklyn, N. Y., per year	$7.00
Brooklyn, N. Y., six months	$3.75
Canada and Brazil, per year	$7.00
Canada and Brazil, six months	$3.75

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Jugoslavijos Respublika Pripažinta

Jungtinės Valstijos ir Britanija pripažino Jugoslavijos respubliką, tai yra, sutiko su to krašto liaudies nuosprendžiu. Kaip žinome, pirma Jugoslavijoj buvo karalius. Kada Hitleris užpuolė tą šalį, tai karalius, pasigrobęs auksą, išdumė į Britaniją ir poniškai gyveno. Gi tuo pačiu kartu Jugoslavijos liaudis stojo į partizanų karą prieš nacius. Kovoj vadovavo dabartinis maršalas Tito.

Lapkričio 11 dieną įvyko Jugoslavijoj visuotini balsavimai. Nepaisant turčių ir socialistų boikoto, liaudis masiniai dalyvavo balsavimuose, atidavė savo balsus apie 80% už komunistus ir Tito organizuotą Tėvynės Frontą.

Liaudies išrinkti atstovai susirinko į seimą ir nutarė panaikinti monarchistinę valstybės formą ir įvesti respublikos formą.

Kaip prieš rinkimus, taip ir po jų, turčių spauda ir diplomatai Londone ir Washingtone grumojo Jugoslavijos liaudies vyriausybei, sakydami, kad jos nepripažins, kad palaikys ryšius su karaliaus valdžia. Turčių korespondentai ir redaktoriai niekino Juogsalvijos rinkimus ir skleidė pasakas. Paskui juos ėjo ir visoki reakcininkai lietuvių tarpe, pp. Grigaitis, Šimutis ir jų talkininkai.

Pagaliau susirinko užsienio ministeriai Maskvoj į konferenciją ir štai po kelių dienų tos konferencijos, Jungtinės Valstijos ir Britanija pripažino Federatyvę Jugoslavijos Liaudies Respubliką. Reiškia, karalius Petras liko 'be darbo", nedamas sosto.

Šis Jungtinių Valstijų ir Britanijos žygis gal pagreitins išsprendimą ir eilės kitų Balkanų klausimų, kaip tai, pripažinimą Bulgarijos ir Rumunijos liaudies aldžių ir padarymą su jomis oficialės taikos. Tas pagerintų santykius tarpe Jungtinių Tautų ir sumažintų viltį viems hitlerininkams uždegti naują pasaulinį karą.

Bjauri Niekšystė!

Turčių tula spauda nupuolė iki žemiausio laipsnio skelbime prasimanymų prieš Tarybų Sąjungą ir Raudonąją Armiją. Hearsto spaudoj atidarytos špaltos hitlerininkams meluoti, kiek jie nori. Ten atsižymi ir vokiškas nacionalistas K. Jurgėla, niekindamas tarybinę Lietuvą.

Iš Rumunijos, Vengrijos, Vokietijos vis dažniau skelbia, kad ten raudonarmiečiai "plėšia", "vagia", "moteris žagina." Kaip paaiškėjo, tai didžiuma tų žinių neatėjo net iš tų šalių, bet kitur tam tikrų grupių sufabrikuotos.

Paaiškėjo, kad Rumunijoj vagystes ir plėšimus atlieka tam tikros šaikos, apsirengę raudonarmiečių uniformomis. Tai sena niekšų taktika. Rusijoj laike piliečių karo tokiais "darbeliais" užsiėmė baltieji kolčakiniai ir vrangeliniai. Dabar tokių niekšysčių imasi žmonijos išmatos Europoj. Tikslas jų yra diskreditiuoti Raudonąją Armiją. Tikslas tokis pat, kaip lietuviškų fašistų, kurie savo laiku skelbė, kad raudonarmiečiai "virvutėmis pasirišę šautuvus", "tamsūs" ir "purvini."

Hitleriškas elementas griebiasi bjauriausių priemonių, šaukia už karą, daro visokias provokacijas, kad tik suardyti Jungtinių Tautų vienybę. Jie spaudoj iš kailio neriasi, prasimanydami visokias pasakas, kad paslėpti namie augantį ekonominį krizį, augantį nedarbą, nenorą ir nesugebėjimą laiku demobilizuoti armiją ir kariams suteikti darbo ir gyvenimo butų.

Turčių spauda žino, kad Raudonosios Armijos kovūnai yra apsišvietę, kultūriški žmonės ir kietai disciplinuoti. Jie žino, kad raudonarmiečiai neužsiima nei plėšimais, nei vogimais, nei moterų žaginimais, bet jie iš reto atsitikimo bando padaryti išvadą, būk visi tarybiniai kariai yra toki, arba iš niekšų elgėsio daro apkaltinimus Raudonajai Armijai, kuri taip didvyriškai kovojo, tiek daug neteko gyvasčių, mums suteikė pergalę ir išgelbėjo mus nuo hitleriškos vergijos.

Ar Įvyks Taika Chinijoj?

Po to, kai generolas P. J. Hurley su dideliu triuškmu pasitraukė iš ambasadoriaus vietos Chinijoj, kai prezidentas Trumanas padarė pareiškimą Chinijos klausimu ir ten nuvyko naujas ambasadorius generolas Marshall, tai visi laukia Chinijoj naujų įvykių ir trokšta taikos.

Pirmesnė Jungtinių Valstijų politika paakstino generolą Chiang Kai-sheką prie karo prieš liaudį, komunistus ir demokratus. Jis pasidrąsino ir mano palaikyti Chinijoj ir ant toliau reakcinį, liaudies neapkenčiamą savo viešpatavimą.

Mr. Tillman Durdin rašo iš Chinijos, kad generolo Marshallo du vyriausi uždaviniai yra šie: (1) Tuojau sulaikyti naminį karą ir (2) pagelbėti sudaryti liaudies demokratinę vyriausybę.

Jis mano, kad sunku tai bus atsiekti, jeigu generolas ir rimtai dės pastangų. Chiang Kai-shekas tam buvo ir yra priešingas. Jis ras talkininkų tarpe Amerikos generolų ir politikų; jis imsis visokių provokacijų.

Mr. T. Durdin paduoda sekamus skirtumus iš vienos pusės tarpe gen. Chiang Kai-sheko ir iš kitos komunistų ir demokratijos. Tie skirtumai yra sekami:

(1) Gen. Chiang Kai-shekas reikalauja, kad tuojau komunistų armijos nusiginkluotų ir jam pasiduotų.

Komunistai atsisako, nes jie negali pasitikėti generolu Chiang Kai-sheku, kuris dešimt metų kariavo prieš demokratiją, kuris šimtus tūkstančių komunistų nužudė.

(2) Chiang Kai-shekas skaito, kad dabartinė jo biurokratinė ir reakcinė valdžia yra pakankamai "demokratinė Chinijai." Jis žada padaryti reformų, bet nieko neužtikrina.

Komunistai ir demokratai sako, kad ši jo vyriausybė yra saujalės turčių, spekuliantų ir šalies išdavikų diktatūra. Nariai, kurie sudaro seimą, yra prieš dešimt metų išrinkti ir neatstovauja liaudies. Jie buvo tada išrinkti, kada generolo Chiang Kai-sheko budeliai galvas kapojo demokratams. Komunistai reikalauja sudaryti laikiną vyriausybę iš visų demokratinių partijų, paleisti visus demokratinius politinius kalinius ir demokratišku būdu išrinkti naujus narius į seimą.

(3) Gen. Chiang Kai-shekas reikalauja, kad komunistai leistų jo armijai užimti visus komunistų ir demokratijos valdomus miestus ir plotus, o kada bus pravesta "Chinijos centralizacija", tai tada jis ketina leisti naujo seimo rinkimus.

Komunistai ir demokratai tą reikalavimą griežtai atmeta, jie sako, kad jie nesiverš į Chiang Kai-sheko plotus, bet reikalauja, kad ten būtų įvesta pilna demokratija, taipgi prižada pilną rinkimų laisvę savo plotuose.

Toki tai pamatiniai skirtumai linkui sudarymo bendros vyriausybės. Mr. T. Durdin mano, kad, jeigu Jungtinės Valstijos neduotų militarės pagalbos generolui Chiang Kai-shekui, tai jis būtų daugiau sukalbesnis. Bet kada jis ją gauna, tai siekiasi karo pagalba sunaikinti demokratiją.

Šimtai kariškių, kaip šis saržentas, pasirašo peticijas, reikalaujančias ir toliau palaikyti kainų kontrolę. Parašų rinkime darbuojasi moterys unijoms pagelbinių narės, vedančios kampaniją prieš infliaciją. Ši rinkėja yra Mrs. Mildred Dobbins iš AFL Bildingų Aptarnautojų Unijos.

Po Pasaulį Pasidairius

Armenija ir Gruzija

Tarybų Sąjungoj kiekviena tauta ir tautelė yra laisva. Ji galį laisvai gyvuoti, plėsti savo kultūrą ir gerinti gyvenimą.

Sovietų Armenija turi 11,580 ketv. mylių ir 1,500,000 gyventojų. Bet dar didesnė jos dalis yra pavergta Turkijos ir Irano.

Sovietų Gruzija užima 26,865 ketv. mylias ir turi apie 4,000,000 gyventojų. Bet dar didelis jos plotas yra Turkijos pavergtas.

Turkai pavergė Armeniją ir Gruziją 1514 metais. Jie žiauriai persekiojo armenus ir gruzinus. Persekiojo tautiniais ir religiniais sumetimais. Turkai musulmanai, armenai ir gruzinai—krikščionys. Rusija per eilę karų dalį Armenijos ir Gruzijos atkariavo nuo Turkijos, bet kita dalis ir dabar pavergta. Dabar Armenijos ir Gruzijos mokslininkai ir liaudis kelia reikalavimą, kad Turkija atiduotų jų tautos plotus ir leistų armenų ir gruzinų tautoms apsivienyti ir laisvai gyvuoti po Tarybų Sąjungos vėliava.

Jeigu Turkijoj būtų pažangi valdžia, tai ji neturėtų tam priešintis. Turėtų taip pasielgti, kaip pasielgė Čechoslovakijos demokratinė valdžia, kuri nesipriešino Karpato-Ukrainai apsivienyti su Tarybų Ukraina. Bet Turkijoj yra fašistinė valdžia, kuri neseniai organizavo Istanbul mieste pogromus prieš pažangesnę spaudą ir anti-tarybinį išstojimą. Ji nenori nei klausyti apie suteikimą armenams ir gruzinams teisių, neigi apie išpildymą Tarybų Sąjungos teisingų reikalavimų Bosforo ir Dardanellų pertakų reikale.

Juoda dėme gula ant Turkijos už jos žiaurų persekiojimą armenų ir gruzinų. "*New Standard Encyklopedia*" pateikia žinių, kad armenai gelbėjosi nuo turkų peilio bėgdami į Rusiją. Turkai juos skerdė baisiai. 1895 metais turkai išpjovė 30,000 armenų vyrų, moterų ir vaikų. 1896 metais jie iššudė 200,000 armenų. Gi Pirmo Pasaulinio Karo metu apie 800,000. Tie žiaurumai taip buvo dideli, kad Jungtinės Valstijos, vasario 17, 1916 m., pasiuntė Turkijai protestą prieš armenų skerdimą.

"Lietuviškoji Enciklopedija," tomas 1-mas tarpe kitko rašo:

"Patekę turkų valdžion XV irXVI amžiais armenai daug kentėjo nuo turkų administracijos. Jų kentėjimai pirmą kartą atkreipė vakarų Europos valstybių domesį po 1877 rusų-turkų karo ir 1878 VII 13 pasirašyta Berlyne sutartis, 61 straipsnys, reikalavo Turkijos pagerinti armenų gyvenimo politines ir moralines sąlygas." Bet turkai nesilaikė ir "1894 metais įvyko armenų žudynės, kurios sukėlė Europoj pasipiktinimo. Did. Britanija, Prancūzija ir Rusija . . . sudarė reformų projektą, bet Turkija atsakė 1895 metais naujomis žudynėmis visoj Turkijoj, kuriais metais žuvo 300,000 armenų . . .

"1909 metais jaunaturkiai suorganizavo Kilikijoj naujas žudynes, nuo kurių žuvo apie 30,000 armenų." Kada Pirmo Pasaulinio Karo metu armenai prieštaravo Turkijos stojimui karan prieš talkininkus, tai "turkai netrukus suorganizavo negirdėtas žudynes . . . Turkai tuo metu tikra to žodžio prasme išskerdė arba badu išmarino apie 700,000 armenų vyrų, moterų ir vaikų."

Tokis, tai Turkijos "rekordas" armenų ir gruzinų klausime.

Irano, Premjeras Mandravoja

Irano premjeras, kuris atstovauja feodalus, Ebrahim Hakimi labai mandravoja. Jis šūkauna prieš Tarybų Sąjungą ir gatavas kraujuos paskandinti Azerbaidžano demokratinius sukilėlius. Bet vienaip jis storojasi, o kitaip stojasi. Irano kareiviai pradeda pereiti į demokratų pusę. Tai kaip jis galės kariauti prieš demokratiją?

Vienas dalykas, ko ponai nori, o kitas, ką jie gali padaryti. Irano darbininkai ir valstiečiai baisiai yra išnaudojami ir jie gali padaryti tokių "surprizų" ponui Hakimi, kad jis nesijaus saugus ir Teherano mieste.

Irano, Irako ir Turkijos Blokas

Taip vadinami **Artimi Rytai** yra arba Britanijos ir Francijos kolonijos, arba tų šalių tokia "nepriklausomybė," kuri nieko nereiškia. Tame vakariniame Azijos krašte yra sekamos valstybės arba neva nepriklausomos kolonijos:

Afganistanas, 250,000 ketv. mylių ir 12,000,000 gyventojų. Neva yra "nepriklausomas," bet tikrumoj priklauso nuo Britanijos ir jos kolonijos Indijos valios.

Iranas 628,000 ketv. mylių ir 16,000,000 gyventojų. Pietinėj dalyj stipriai įsigalėję britai. Irano valdžia yra ištikima jų politikai. Šiaurinėj dalyj liaudis persiima demokratinėmis idėjomis ir kovoja už laisvę.

Irakas (Iraq), 140,000 ketv. mylių ir 4,000,000 gyventojų yra Britanijos kolonija. Turtingas žibalu.

Kuwat, Muscat ir Oman, bendrai užima 84,000 ketv. mylių ir turi apie 1,000,000 gyventojų. Visos yra Britanijos "globoj."

Saudi-Arabia, užima 350,000 ketv. mylių ir turi 6,000,000 gyventojų, taipgi jos globoj yra *Hejaz* 150,000 ketv. mylių su 2,000,000 gyventojų, *Asir* 30,000 ketv. mylių su 750,000 gyventojų, *Yemen* 75,000 ketv. mylių ir 4,000,000 gyventojų. Bendrai jos visos yra Britanijos kolonijos, nepaisant kiek ten yra visokių karalių, sultanų ir karaliukų.

Palestina 10,429 ketv. m. ir 2,000,000 gyventojų ir *Transjordanija* 34,740 ket. mylių ir 400,000 gyventojų. Kurios yra Britanijos "globoj."

Sirija ir Lebanon, Francijos kolonijos, užima 57,900 ketv. mylių ir turi 4,000,000 gyventojų.

Prie šio margo svieto reikia pridėti *Turkiją*, kuri užima 294,416 ketv. mylias ir turi 18,000,000 gyventojų.

Šios šalys sudaro, kaip kokį trikampį, kuris yra tarpe Sovietų Sąjungos, Balkanų, Kaspijos, Juodųjų ir Raudonųjų, Arabijos jūrų ir Persijos Užlajos.

Ten viešpatauja Britanija, nepaisant ant kiek garsiai šauktų apie savo "nepriklausomybę" Turkija ir Egiptas, nes tos šalys visada pildo Londono valią. Jeigu pridėti prie to, kad linkui šio trikampio iš rytų atsiremia Britanijos didžiausia kolonija *Indija*, o toliau į rytus yra kitos jos kolonijos. Gi iš vakarų pusės atsiremia Britanijos kolonijos Afrikoj — Egiptas, Sudanas ir kitos, tai bus aišku, kodėl britai užsiima visokiomis intrigomis Irane ir Turkijoj. Vidužemio ir Raudonosios jūros, tai jiems "gyvenimo kelias." Ir per šimtus metų britai dėjo ir deda pastangų, kad laikyti Rusijai uždarus Bosforo ir Dardanellų perplaukimus.

Jeigu skaitytojas atkreips atydą į virš suminėtas šalis, tai jis pastebės, kad didžiuma jų yra didelės plotu, bet neskaitlingai apgyventos. Žemė ten didžiumoj prasta, daug dykumų, daug smėlių, bet daug tame kalti ir britai, kurie nuolatos kišosi į vietos gyventojų reikalus ir neleido jiems laisvai gyventi.

Šio trikampio valstybės Afganistanas, Iranas, Irakas ir Turkija yra pasirašę Saadabado sutartį, pagal kurią pasižadėję nesikišti viena į kitos reikalus.

Demokratinis sukilimas Azerbaldžano liaudies, armenų ir gruzinų reikalavimas Turkijai, kad ji grąžintų tų tautų užgrobtus plotus smarkiai išgąsdino visokius karalius, karaliukus, didelius ponus feodalus ir, žinoma, britus, kurie užnugaryj jų visų stovi. Todėl jie visi pradėjo smarkiai kalbėti apie reikalingumą bloko prieš Tarybų Sąjungą.

Bet tas blokas vargiai pasiseks, nes Tarybų Sąjungoj visos tautos turi laisvę ir gali Dievui melstis, kokį jie tik pasirenka. Ne taip yra Irane, Afganistane, Turkijoj, Irake, Palestinoj, Arabijoj ir kitose suminėtose šalyse. Jeigu ir bus blokas sudarytas, tai jis nebus tvirtas, jis bus tik baigiančių savo viešpatavimo dienas įvairių karalių, karaliukų, princų ir feodalų blokas, kuris neras tų kraštų žmonėse pritarimo.

D. M. Š.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KANADOS SOCIALKREDITORIAI

Liaudies Balsas rašo:

Kada prasidėjo Kanadoje Social Credit judėjimas, daugelis kanadiečių labai žavėjosi juomi. Daugiausiai tuos žmones įdomavo socialkreditorių p a ž adai mokėti kiekvienam, ar jis dirbs ar ne, po $25.00 į savaitę kredito. Viskas, ką žmogus turėjo daryti, tai nelaikyti tų pinigų, tuojaus išleisti juos.

Toks pažadas duoti kiekvienam po $25.00 į savaitę kredito žavėjo ne tik darbininkus, bet ir vidurinės klasės žmones. Jiems atrodė, kad toks kreditas tikrai atneštų gerlaikį Kanadon. Juk jeigu žmonės pradėt pirkti, tai bus daug užsakymų, dirbutvės turės darbo, pranyks nedarbas ir t.t.

Industrinėse provincijose, kur darbo žmonės giliau studijuoja socialius klausimus, tas judėjimas neprigijo. Tačiau Albertoj, žemės ūkio provincijoj, jis įsišaknyjo ir šiandien tenai provincialę valdžią sudaro socialkreditoriai.

Na, ir kas atsitiko su tais pažadais? Ar gauna bent vienas toj provincijoj po 25 dolerius į savaitę? Nei vienas.

Iš pradžių, socialkreditoriai buvo linkę būti reformistais. Kai kurios reformos buvo geros. Kai kurias aukščiausias teismas atmetė. Bet šiandien, socialkreditoriai persikyrė ir su reformomis.

Socialkreditoriai t u r i grupę atstovų federaliame parlamente. Ta grupė jau kelintu kartu atsižymi kaip trukdytoja, kovotoja prieš tai, kas naudinga Kanadai ir visai žmonijai.

Pastaruoju laiku ji labai aršiai kovojo prieš užgyrimą Bretton Woods konferencijos tarimų, pagal kuriuos turi būti įsteigtas tarptautinis fondas, kad padėti tarptautinei prekybai.

Vienas iš socialkreditorių užsimanė laiką gaišinti virsdamas filibusteriu. Jo tikslas buvo užtraukti diskusijas kaip galint ilgiau, kad uždarant sesiją klausimas būtų neužbaigtas.

Prie to tai dasirito socialkreditoriai.

Pažangiečiai pačioj pradžioj nurodinėjo, kad socialkreditoriai savo priža dų neįvykdys ir kad nieko naujo į Kanados gyvenimą neįneš. Viskas dabar puikiai pasitvirtino.

KAIP GERAI SAPNUOTI!

Kun. Urbonavičiaus "Darbininkas" aną dieną rašė, jog "tūla artistė" Staliną "pašovė", o "pašovė" dėl to, kad "Stalinas buvo smarkiai susiginčijęs." Tuomet, pasak kun. Urbonavičiaus:

"Stalinas pirmiausia buvo nuvežtas ir gydomas Maskvos ligoninėje. Vėliau išvežtas gydymui prie Juodųjų Jūrų." (D-kas, š. m. gr. 14).

Prie to visko minėto laikraščio redaktorius prideda:

"Atrodo, kad šios žinios apie Stalino sužeidimą gali būti teisingos..."

Taip, "šios žinios" teisingos tiek, kiek visos "Darbininke" pasirodančios tos rūšies žinios!

Mes prie jų tegalime pridėti: Palaiminti ubagai dvasioje!...

Aleksiejus Tolstojus

Rašo *Kazys Boruta*

I

Aleksiejus Tolstojus įeina į rusų literatūros istoriją, kaip didysis savo žemės rašytojas.

Jis savo kūryba, gyvu menišku žodžiu atvaizdavo ištisas epochas, ir kaip tik pačias sunkiausias, lūžtamas, sprendžiamas, kaip Petro I laikotarpis ir mūsų socialistinės revoliucijos kovų epocha, atskleisdamas jų socialinę ir istorinę esmę bei prasmę ir sukurdamas jų buities, kovų ir sąjūdžių tikrus paveikslus.

Teisėtai jis vadinamas didžiuoju rusų metraštininku, nes jo kiekvienas kūrybinis žodis, tai ryškus rusų buities bruožas.

A. Tolstojaus didžiulio talento didžiausias pažymys ir visa jo svarioji jėga — tai jo nepaprastas, visiškas sutapimas su savo tauta, jos charakteriu, siekimais ir idealais. Tai tas įgimtas, visa apimantis, tautiškumas, kuris gaivališkai prasiveržia visoje jo kūryboje.

Tai reta net didelių menininkų savybė, o ji A. Tolstojui buvo esminė. Todėl jis taip puikiai sugebėjo įsigilinti į savo tautos gyvenimą — visose srityse ir visuose laikuose—esmingai jį suprasti ir kuo gyviausiai, tiesiog reljefiškai, atvaizduoti, nes visa tai jis sėmė iš savo talento prigimties, kaip iš gyvo tautos šaltinio.

"Neveltui prosenolis mezgė rusų kalbos stebuklingą tinklą, — kalbėjo pats A. Tolstojus, — neveltui jo kartos dėjo dainas ir šoko po saule ant pavasarinių kalnelių, neveltui Maskvos žmonės sėdėjo vakarais su vaškine žvake prie knygų, o kiti, kaip protopopas Avvakumas, duobėje, Pustozerske, ir galvojo apie žmogiškąją tiesą ir užrašinėjo ustavu ir pusiau ustavu savo mintis. Neveltui maištinga kazokų valiūkija savo jėgų perteklius svaidė žygiuose ir kovose, neveltui senelės kampininkės ir besibastą po sodžius seneliai už nakvynę ir duonos žiauberę pasakojo užburtas pasakas, viskas, viskas, visa plačioji, aistringa, ieškanti ir nerimaujanti rusų tautos siela rado atvaizdavimą mūsų XIX šimtmečio mene."

Taip kalbėjo A. Tolstojus apie rusų meno ir literatūros XIX šimtmetį. Bet tie žodžiai geriausiai tinka apibudinti patį Tolstojų ir jo kūrybą.

Tai jis, daugiau negu kas kitas, paveldėjo tą savo prosenolių megztą stebuklingą kalbos tinklą, tų Maskvos knygininkų ir protopopų tiesos ieškojimo aistrą, tų senelių pasakų žavintį grožį. Ir dar daugiau. Jis paveldėjo ir rusų literatūros XIX šimtmečio didžiulį lobyną.

A. Tolstojus buvo dviejų epochų rašytojas. Pradėjo savo literatūros darbą senojoje Rusijoje, kaip kritikinis realistas, o subrendo ir išsišakojo jau tarybinėje Rusijoje, kaip socialistinis realistas. Jis buvo jungiamoji grandis tarp senosios klasikinės rusų literatūros ir dabartinės, tarybinės.

Tą sunkų uždavinį atlikti be jokio lūžio ir didesnio kūrybinio sukrėtimo bei krizės, jam padėjo, be abejo, jo talento organiškas tautiškumas ir jo gimties gyvybiškumas, nes jis kiekviename gyvenimo reiškinyje matė šviesią prošvaistę ir visur ėjo su savo tauta, nors kartais ir sunkiais keliais, bet į viską pergalinčią ateitį.

II

Aleksiejus Tolstojus gimė 1883 m. Samaros gub., Sosnovkos dvare, nusigyvenusių dvarininkų grafų šeimoje. Jo motina, kilusi iš dekabristų Turgenevų šeimos, taip pat buvo rašytoja, parašiusi porą romanų ir keletą vaikiškų knygų. Augo Tolstojus smunkančio dvaro aplinkoje, paskui mokėsi Peterburgo Technologijos Institute, bet technikos inžinieriumi neišėjo, o pasidarė, kaip dabar priprasta sakyti, žmonių sielų inžinieriumi — rašytoju.

Pradėjo literatūros darbą, kaip daugelis pradeda, eilėraščiais. Paskui jaunas Tolstojus pabandė stilizuotas apysakas, kol pagaliau pasuko realizmo kryptimi ir pradėjo savo apysakose vaizduoti smunkančio dvaro aplinką, atmesdamas bet kokią jo idealizaciją. To laikotarpio pažymėtinos apysakos — "Raišas Ponas", "Keistuoliai", "Du Gyvenimai" ir kt.

Pirmosios Tolstojaus apysakos savo nuotaika ir stiliumi seka XIX šimtmečio rusų realizmo tradicijas. Tai lyriškas peizažas, lėtas pasakojimas, smulkus psichologinis piešinys, perpintas dramatinėmis scenomis ir tam tikromis charakteringomis rusų bajoriškojo romano siužetinėmis situacijomis. Bet jau šitose pirmose Tolstojaus apysakose pastebimi kritikinio realizmo pradai.. Jis stengiasi vaizduoti gyvenimo tikrovę, nepridengdamas jo iškrypimų ir luošybių. Bet ir piešdamas gyvenimą tiesiog iš natūros, nedailindamas ir neidealizuodamas, vis dėlto nepaskęsta beviltiškame naturalizme, nes ir smukimą vaizduodamas suranda šviesių bruožų ir sukelia pasitikėjimo gyvenimo visa nugalinčia galia.

Praėjusio karo metu A. Tolstojus buvo karo korespondentas. Tada jis parašė karišku reportažų knygą ir keletą apysakų — "Gražioji Dama", "Paprasta Siela" ir kt., kuriuose karo baisumus nustelbia blaivi gyvenimiška pažiūra.

Revoliucijos ir pilietinio karo metu A. Tolstojus, kaip daugelis rusų inteligentijos, išsiskyrė su savo kraštu ir emigravo, bet greitai suprato savo klaidą ir grįžo atgal į savo kraštą.

Būdamas emigracijoje Paryžiuje, pradeda vieną svarbiausiųjų savo veikalų, trilogiją — "Kančių Kelias" ir parašo pirmąją jos dalį "Seserys", kurioje vaizduoja imperialistinio karo beprasmiškumą, idėjinį ir moralinį buržuazijos pakrikimą, kai kurios inteligentijos dalies pasimetimą su savimi ir savo kraštu. Prieš tą smukimo aplinką ir dekadenso nuotaiką iškyla teigiamas romano veikėjas — Ivanas Telieginas, kuris vedamas sveikos ir tikros savo krašto meilės prieina prie revoliucijos, ją supranta ir su ja susitaiko.

Taip pat ir pats autorius, kaip jo personažas, supratęs revoliucijos istorišką reikšmę, su panieka atsisako atitrūkusios nuo savo tautos gyvenimo emigracijos, piktai ją pašiepia apysakose "Ibikus arba Nevzorovo Nuotykiai," "Juodasis Auksas" ir kt., grįžta į savo kraštą ir imasi kūrybinio darbo.

Parašo visą eilę nuotykingų, įtempto siužeto apysakų — "Juodasis Penktadienis," "Antuano Rivo nužudymas" ir kt. Paskui sukuria visą seriją utopinių romanų: "Aelita", "Penkeriu Sąjunga", "Inžinieriaus Garino hiperboloidas" ir pjesę "Mašinų Maištas". Šitoms apysakoms artima, nors ir ne iš utopinio pasaulio, bet iš tarybinės buities, apysaka "Mėlynieji Miestai".

Toks bendrais bruožais A. Tolstojaus literatūrinis kelias — nuo realistinės apysakos prie siužetinio detektyvinio romano, paskui nuo utopinės apysakos vėl prie realizmo, kol pagaliau prieina savo kūrybos viršūnę — istorinio romano epopejos.

Gali pasirodyti, kad šitame kelyje būta daug klaidžiojimų, kol išeita į tikrąjį savo kelią, bet arčiau susipažinus su Tolstojaus kūryba pamatysime, kad tai natūrali menininko evoliucija. Tolstojus, nors ir dviejų kartų rašytojas — prieš-revoliucinės ir porevoliucinės — bet jo kūryboje nėra nenormalaus persilaužimo. Jis, nežiūrint žanrų įvairumo, yra vienalytis. Porevoliucinis laikotarpis tikrai išugdė A. Tolstojaus apimtį ir davė jai tvirtus ideologinius pagrindus, be kurių vargu ar būtų įmanoma jo kūrybos viršūnė — istorinė epopeja "Petras Pirmasis".

III

Dar savo pirmame kūrybos periode, A. Tolstojus domėjosi istoriška tematika, būtent, kaip tik Petro I epocha. Iš to laikotarpio yra parašytos apysakos "Petro Diena", "Ant Kartuvių" ir kt. Bet šituose pirmuose veikaluose rašytojas dar nepagauna istoriško proceso esmės, neatidengia jo veiksnių, neatranda tarp istorijos vyksmo ir jos veikėjo organiškos sąsajos, todėl veikėjas istorijos eigoje tampa vienišas herojas, kurio visos pastangos beprasmiškos ir nereikalingos.

Dabar Tolstojus, po revoliucijos prityrimo, iš pagrindų pakeičia savo pažiūras į istoriško proceso eigą ir jo veiksnius. Dabar kaip tik pabrėžia istorijos proceso dėsningumą, jo logingumą ir suranda istorijos veikėjų ryšį su jų epocha. Tai įgalina rašytoją visai naujai pažvelgti į istoriją, atskleisti jos sąjūdžių ir jos veikėjų socialinę ir istorinę esmę ir duoti tikrą menišką jų atvaizdavimą.

Tai atlieka A. Tolstojus savo didžiojoje epopejoje apie Petrą I, iškeldamas epochos sąlygas ir veiksnius ir pabrėždamas Petro I veiklos progresingąją reikšmę, kuris, kaip sakė Leninas, "pagreitino barbariškąją Rusiją perimti vakarietiškumą, nesivaržydamas barbariškomis kovos priemonėmis prieš barbarybę."

A. Tolstojus iškelia Petrą I kaip nacionalinį rusų tautos herojų, kuris laužydamas senosios Rusijos, — atsilikusios ir sustingusios,—surambėjusias tradicijas, atlieka istoriškojo progreso vaidmenį, pasidaro rusų valstybės kūrėjas.

Drauge su Petru I vaizdžiai parodomas visas tos epochos socialinis, politinis, ekonominis ir moralinis gyvenimas, iškeliamos jo tendencijos, prieštaravimai, kovos, lūžiai ir sąsajos, kad bendroje visumoje turime tikrą istorišką epopeją.

A. Tolstojus taip susigyvena su aprašomu laikotarpiu, kad istoriškoje tolybėje jaučiasi, tarsi savo gyvenamose dienose, o to meto aplinkoje, kaip savo namuose, lyg ne tolimą praeitį aprašydamas, bet tai, kas, tarytum, dėtųsi prieš jo akis. Jis puikiai pagauna aprašomojo laikotarpio stilių, nuotaikas, kalbą, papročius, sukuria istoriškai tikras situacijas ir jos veikėjų ryškius charakterius. Visa tai padaro labai konkrečiai, aiškiai ir vaizdžiai, be jokių stilizacinių gudrybių, realistinio vaizdavimo priemonėmis.

Taip pat realistiškai atskleidžia pagrindinio romano veikėjo Petro I charakterį ir duoda stiprų jo portretą. Petras I kaip milžiniška figūra iškyla viršum epochos su savo staigiu būdu ir nerimaustaujančiu protu, didžiule valia ir nesuvaldomomis aistromis. Autorius net nesivaržo parodyti savo herojų kasdieniybės menkystėje, karais net rizikingose situacijose, nes jo visa didybė reiškiasi istorijos proceso eigoje.

Tokiu pat būdu nupiešti ir visi kiti epochos ir romano veikėjai. Pro skaitytojo akis kaip gyvi praeina epopėjos personažai, pradedant artimaisiais Petro I talkininkais, kaip Alioška Menšikovas, arba senos bajorų kilmės atstovai, kurie kad ir nenoromis, kad ir stenėdami yra priversti prisidėti prie senųjų tradicijų laužymo ir naujo gyvenimo statybos.

Platieji liaudies sluoksniai taip pat kuo plastiškiausiai atvaizduoti su tikra to meto psichika, siekimais ir socialiniu bei politiniu charakteriu. Tarp jų ypatingai ryškiai iškyla Brovnikų šeima, kuri prasiveržia iš nualintų valstiečių į valstybės viršūnes, ir kiti, kaip kalvis Žemonas, skurdeiva Fedka Umoisia Griazju, kurie grūdinami po naujos valstybės nepakeliama našta, turi atlikti sunkiausius darbus.

Savo romane A. Tolstojus išjudina plačiausius visuomenės sluoksnius ir klodus. Romano veiksmas nuolatos persimeta iš vienos vietos į kitą, čia — caro rūmuose, čia — dūminėje lūšnoje, čia — bajoro dvare, čia — karčiamoje, čia — iškilmės sobore, čia — kankinimų scenos rūsyje ir t.t. ir t.t. Buities aprašymai nepavirsta sau tikslu, negyva dekoracija, jie organiškai susiję su romano visuma, jo veikėjais ir atlieka savo gyvą siužetinę funkciją. Taip pat ir buities detalės padeda tiktai konkretizuoti ir išryškinti praeities paveikslą ir jos veikėjus. Tenka dar pažymėti nepaprastai menišką, istoriškai tikrą kalbą, kuria parašyta visa epopeja. Tai tiesiog rusų kalbos pasididžiavimas.

"Petras I " parašytas chronologine tvarka, bet tai nėra istorijos kronika. Visi istorijos faktai ir įvykiai apibendrinti, sukurta jų nedaloma vienuma ir visuma, o veikėjai plastiškai išryškinti, jų likimas dramatizuotas ir meniškai surištas su visu veikalu.

"Petras I" didelis tarybinės literatūros laimėjimas. "Tai knyga ilgam", kaip pasakė M. Gorkis.

IV

A. Tolstojus ne tik rusų praeities didysis menininkas ir metraštininkas. Be kitų veikalų, jis parašė didžiulę trilogiją iš praėjusio karo ir revoliucijos metų — "Kančių Kelias". Tą epopeją jis rašė daugiau kaip 20 metų ir pabaigė tiktai šio karo pradžios išvakarėse.

Šioje trilogijoje jis atkūrė epochą, pradedant pereitu pasauliniu karu, revoliucija, pilietiniu karu ir baigiant revoliucijos pergale bei socialistinės statybos pradžia.

Pirmoje trilogijos dalyje " Seserys", aprašyta pasaulinio karo eiga rusų visuomenėje ir rusų inteligentijos keliai ir kryžkeliai. Antra dalis — "1918 metai" paskirta revoliucijos kovoms ir problemoms. Romano epigrafas būdinga sena rusų patarlė: "Trijuose vandenyse skandyti, trijuose kraujuose maudyti, trijuose šarmuose virinti, mes švarūs už švariausius", — pabrėžia trilogijos antrosios dalies turinio apimtį ir idėjinę prasmę.

"1918 metų" romano veikėjai pereina per revoliucijos ir pilietinio karo ugnį, išdega, nusivalo, kol pagaliau nugali savo asmeniškumo ir naujo visuomeniškumo prieštaravimus, tampa naujais žmonėmis su nauju tarybinės Rusijos kelių ir jos uždavinių supratimu. Tada jie susijungia ir sutampa su tuo didžiuoju istorijos procesu, kuris vyksta jų krašte, ir pasidaro aktyvūs revoliucijos kovotojai. Tą sunkų kelią išeina pagrindinis romano herojus — Ivanas Teleginas, buvęs caro armijos karininkas, o dabar Raudonosios Armijos karys.

Trečia trilogijos dalis — "Niaurus Rytas", kurio epigrafas taip pat charakteringas rusų istorijos posakis: "Gyventi nugalėtojais arba mirti su garbe". — Tai revoliucijos paskutinės kovos, pergalė ir socialistinės statybos pradžia. "Tu supranti, — sako vienas romano veikėjas Roščinas, — kokią prasmę įgyja mūsų pastangos, pralietas kraujas, visos nežinomos, tylios kančios . . . Pasaulis bus mūsų perstatytas gėriui . . . Visi už tai pasiryžę atiduoti gyvybę . . . Tai ne prasimanymas — jie tau parodys randus ir melsvas dėmes nuo kulkų . . . Ir tai mano tėvynėje, ir tai — Rusija . . ."

Šitai trilogijai savo tematika artima apysaka "Duona", kurioje Tolstojus aprašė herojišką kovą už Caricną ir revoliucijos gyvybę. Šitoje apysakoje Tolstojus nupiešė revoliucijos vadų — Lenino, Stalino ir Vorošilovo portretus.

A. Tolstojus, vaizduodamas mūsų epochą, nemažesnis meisteris ir menininkas, kaip vaizduodamas praeitį. Jis sugebėjo, kaip niekas kitas, iš mūsų gyvenamos didelės epochos pažvelgti į praeitį, atskleisti jos proceso eigą, atrasti jo sąsają su dabartimi ir meniškai atvaizduoti, o iš plačios istorinės perspektyvos pažiūrėti į mūsų gyvenamą momentą, surasti jo sąjūdžių didžiąją prasmę ir istorišką esmę, ir palikti ilgiems laikams epochinius meno veikalus.

Visi A. Tolstojaus veikalai parašyti nepaprasta, tiesiog nuostabia kalba. Jo kalbos vaizdingume, spalvingume, lankstume atsispindi rusų sielos platumas ir istoriškos raidos turtingumas. Visuose jo veikaluose kiekvienas asmuo kalba savo kalba ir toje kalboje — ar Petras I kalbėtų, ar bajoras, ar valstietis, ar miestietis, ar mūsų laikų tarybiniai žmonės, visų jų kalbose prasiveržia tikras tautiškas charakteris. Taip ir spindi iš kiekvieno sakinio rusiška siela. Neveltui Tolstojus klausėsi visa širdimi kaip kalba ir kaip mintija jo tauta nuo amžių glūdumų ligi mūsų dienų. Todėl taip puikiai suprato savo kalbą ir mokėjo taip meniškai ją panaudoti savo raštuose.

Tokį didelį kūrybos darbą atlikti A. Tolstojui padėjo ne tik jo didelis talentas, bet ir jo tikrai tautiška prigimtis, tas jo visiškas sutapimas su savo tauta, tikras liaudiškas tautiškumas, kuris įgalino jį prabilti tautos lūpomis ir tautos žodžiais apie jos preitį ir dabartį.

Didelis daiktas yra būti savo tautos tikruoju rašytoju!

O A. Tolstojus juo buvo.

Tolstojus savo kūryba atsistoja rusų literatūros ir apskritai tarybinės literatūros istorijoje šalia didžiausiųjų jos vardų, kaip mūsų laikų amžininkas ir didelis menininkas.

Newark, N. J.

Bus Perstatoma Operetė "Kada Kaimas Nemiega"

Newarko ir apylinkės parengimų mylėtojai turės pirmu kartu progą pamatyti gražią trijų veiksmų operetę "Kada Kaimas Nemiega." Operetė atvaizduoja Lietuvos valstiečių gyvenimą, jų papročius, vestuves ir ūkininkų darbymetę-rugius, šieną pjaunant. Aido Choras iš Brooklyn, N. Y. užtikrina visus ir visas pilnu vaidinimo pasitenkinimu. Mes gi, kurie atvykome į šią šalį 20 ar 30 metų atgal, dalinai esame apmiršę tuos laukus, rugius ir dalgius bei pjautuvus, su kuriais vasaros laiku laukus dirbome, rugius ir šieną kirtome. Dirbdami dainuodavom lietuvių liaudies dainas.

Atsilankę pamatyt šią operetę prisiminsime tuos laikus, savo jaunystės dienas, sunkų darbą ir linksmas dainas, kuomet nuvargę po sunkaus darbo dienos traukdavom liaudies dainas.

Tokią operetę ne visada tenka matyti. Mat, reikia spėkų ir darbo, reikia choro ir lošėjų. Vaidinime dalyvauja visas Aido Choras su savo parinktais lošėjais. Nebus nusivylimo, nuobodumo, kaip kad paprastuose teatruose, bet bus kiekvieno susidomėjimas operete, sekimas ir žodžių reikšmės. Aktoriai pasipuošę Lietuvos valstiečių rūbuose ir merginų pasidabinimas šventadienio rūbuose labai gražų įspūdį daro.

Šią gražią trijų veiksmų operetę "Kada Kaimas Nemiega" rengia perstatyti LDS 8-ta kuopa, bendrai su LDS Trečiu Apskričiu. Prašome įsigyti ižangos tikietus iš kalno. Rengėjai mano, kad svečių bus ne tik iš Newarko, bet ir iš apylinkių.

Pasibaigus vaidinimui bus šokiai prie geros muzikos. Bus ir įvairių užkandžių ir gėrimų.

Operetė bus perstatoma šeštadienį, sausio 26 d., 1946.

Vienas iš Rengėjų.

Forrestal Priešinasi Karinių Jėgų Apvienijimui

Washington. — Karinio laivyno sekretorius James Forrestal buvo pirmiau pranešęs, kad jis netrukus apleis savo vietą. Dabar jis ketina ilgiau pabūti laivyno galva, kad galėtų priešintis sumanymui prezidento Trumano, kuris reikalauja sujungt armiją, laivyną ir oro jėgas į vieną šalies gynimo departmentą.

Athenai.— Graikijos valdžios tarnautojai per dvi valandas visuotiniai streikavo, protestuodami prieš gyvenimo reikmenų brangenybę.

Rinkimų dienos procesija Albanijos mieste Tirana. Žmonės apvaikščioja pirmuosius demokratinius rinkimus. Pirmesnės valdžios laikė Albaniją fašistams patikėtinių valstybėle. Dabar premjeru yra leit. generolas Enver Hoxha, buvęs partizanų vadas.

Kelionė iš Vilniaus į Marijampolę

8 val. ryto. Aš skubu į Vilniaus geležinkelio stotį. Juo arčiau stoties, juo dažniau sutiksi vyrus, moteris, su ryšulėliais, čemodanais, storai prikimštais portfeliais. Kai kas važiuoja vežikais. Pati stotis gražiai papuošta. Stoties aikštėje keturkampis obeliskas. Ant jo šonų garbės lentos. Čia geležinkeliečiai atžymi savo šauniuosius darbuotojus. Stoties fasade plevėsuoja kelios dešimtys raudonų vėliavėlių. Spūstis didelė.

Perone daug žmonių. Ant vagonų užrašai: Maskva-Koenigsbergas, Minsk-Berlin ir t.t. Kaž kaip neįprasta. Anksčiau tokius užrašus matydavai tik ant tarptautinio susisiekimo vagonų, dabar gi ant paprastų. Ant vagonų užrašyta iš kur jie atvyko: Tula, Maskva, ant kitų Breslau, Stetin, yra tokių, kur parašyta "Italija", "Prancūzija." Vadinasi tolimą kelią jie keliavo.

Mūsų traukinys sujudo. Važiuojame tuneliu. Daug dinamito ir tolo į jį buvo sukišę vokiečiai, tačiau žymesnės žalos jam nepadarė. Viskas greit buvo sutvarkyta ir tarybiniai traukiniai saugiai pro jį riedėjo besivydami bėgantį priešą.

Pakelėje matyti į griovius nuvirtusių, apdegusių ir sudaužytų traukinių liekanų. Tai dar anų, karo laikų liekanos, kai veikė tarybin. partizanai, versdavo traukinius, kai būdavo bombarduojama, apšaudoma iš patrankų. Susiraičiusios geležys jau spėjo apsitraukti storu rūdžių sluogsniu, o vėšliai auganti žolė rengiasi jas paslėpti, kol kokia nors brigada tų geležų laužą nepakraus į vagonus ir neišveš. Kai kur dar riogso sudaužytas vokiškasis tankas, slepiama spalva nudažytas armotos vamzdis. Jie irgi laukia geležies liejyklos.

Pievose guli nupiautas šienas, kai kur pradėti kirsti rugiai. Šiais metais rugiapiūtė pasivijo šianapiūtę. Mat, ilgesnį laiką šienapiūtei kliudė lietingi orai, tat su jąja ir atsilikta. Dabar ūkininkams susikaupia visi darbai iš karto.

Pranyksta Kaišiadorių sugriauta geležinkelio stotis, prabėga Palemonas ir mes įvažiuojame į antrą tunelį, šį kartą prie pat Kauno. Jis yra žymiai ilgesnis ir geroką laiką mes važiuojame patamsėje. Pagaliau išlindę iš tunelio iš karto pasijuntame Kauno geležinkelio stoty. Beje, pačios stoties nėra, ji vokiškųjų grobikų buvo sugriauta. Griuvėsiai dabar likviduojami. Čia dirba ne maža darbininkų. Jau vietoje griuvėsių stovi štabeliai išrinktų sveikų plytų. Jos, žinoma, bus įmūrytos į naująją Kauno geležinkelio stotį. Dabar laikinai yra pastatyti apie 3 mediniai pastatai. Tai laikinoji Kauno stotis. Čia parduodami bilietai, čia ilsisi pravažiuoją ar traukinių laukią keleiviai.

Kaunas atrodo gražus kaip kitados. Gatvės plačios, asfaltuotos, švarios, namai moderniški .

Vakare aš sėdu į traukinį ir keliauju į Marijampolę. Bėga vienos stotys po kitų: Mauručiai, Jūra, Kazlų Rūda, Vinčai.

Laukuose žmonės dirba, pluša. Vieni vežą šieną, kiti pradeda rugius piauti. Derlius žiemkenčių atrodo geras, vasarojus prastesnis. Puikiai atrodo cukriniai runkeliai. Pažymėtina, kad laukuose matosi mažokai gyvulių: arklių ir raguočių, tai vokiškosios okupacijos padarinys.

Kai kur laukuose matyti naujos mažesnių pastatų statybos. Tai naujakuriai: sau statosi trobesius ant gautosios iš tarybų valdžios žemės.

Pagaliau privažiuoju Marijampolę. Geležinkelio stotis labai stilinga, daugiau panaši į bažnyčią nei į geležinkelio stotį, su bokštu. Joje dar žymu apšaudymų žymės, kulkomis pramuštos plytos, tačiau pastatas išlikęs sveikas.

Jau nuo pat stoties išsidriekusios tęsėsi gatvės. Senai bedažytos tvoros juosia derlingus daržus, kuriuose auga kopūstai, morkos, burokai, pomidorai, žydi aguonos. Šaligatvių cementinės plytos prisiplojusios prie žemės, suskilėjusios. Aišku, kad ir čia karo metu trynėsi tankai, sunkvežimiai. Pasuku į rinkos aikštę. Paskutinį kartą Marijampolėje buvau prie 17 metų. Tada toje rinkoje buvo daugybė krautuvėlių — medžių būdelių. Po to teko girdėti, kad pertvarkant miestą jos buvo sugriautos. Aplinkui išdygo nauji moderniški namai. Ir dabar, prie bažnyčios išlikusi didžiulė moderniška ligoninė, kitoje vietoje vėl matosi gražūs moderniški pastatai, bet visas miesto centras, pradedant nuo rinkos (Kauno gatvės) sugriautas net ligi seminarijos rūmų ir advokato Bulotos namų (Vaičaičio gatvėj). Visas sugriovimas įvyko pirmąją karo dieną 1941 metų birželio 22 d. Tada vokiečių lėktuvai užpuolė iš oro Marijampolę ir subombardavo visą miesto centrą. Vokiečių okupacijos metu niekas neskatino atstatyti Kapsų sostinę. Griuvėsiai aukštais daigais ir kiečiais apaugo per trejis vokiškosios okupacijos metus. Daug triūso reikia įdėti norint Marijampolę vėl atstatyti tokią, kokia ji buvo prieš karą.

Per rinkos aikštę nėriau į Kauno gatvę. Pati Kauno gatvė nenukentėjusi. Štai sode paskendusi, kaip ir anksčiau, Rygiškių Jono gimnazija, sunkiai bepažinti buvusius rėalinės gimnazijos rūmus. Rūmai pasenę, kalkės nubyrėjusios, laiptai apgriūvę.

Pasigendu pašto. Nedidelis, gražus moderniškas pašto pastatas , stovi sudegęs, iškišęs savo sudegusio laikrodžio rėmą ant karties, be mechanizmo. Pusiau automaitnę telefono stotį vokiečiai išsprogdino. Taip pat ligi pamatų buvo išsprogdintas ir moderniškas Marijampolės cukraus fabrikas. Paštas perkeltas į kitą namą, o cukraus fabrikas atstatomas senojoje vietoje. Šimtai darbininkų čia ardo sugriuvusias sienas, traukia sudaužytų mašinų dalis, plytas ir pradeda fabriką vėl iš naujo statyti. Fabriko rūmai bus pastatyti dar šįmet tačiau vargu ar ligi cukrinių runkelių perdirbimo sezono pradžios pavyks fabriką sumontuoti.

Praėjus Kauno gatve matosi "Maisto" skerdykla.

Užsukau ir į buv. advokato A. Bulotos namą. Gražus darželis, kuklus, bet patogus namelis, tebestovi. Čia gyveno Bulotai, rašytoja Žemaitė. Dabar Bulotų nebėra... Dabar jų namuose įsteigtas vaikų darželis. Auga nauja karta, kuri pavaduos žuvusius.

Nedidelis miesto sodas — buvus. Marijampolės gimnazistų karalija. Ir dabar čia daug jaunimo. Gražūs takai, suoleliai, dekoratyviniai medžiai kaip ir prieš 17 metų.

Už miesto sodo naujas, moderniškas kino teatras. Ten pat veikia ir dramos teatras.

Kitoje sodo pusėje Mokytojų seminarijos rūmai. Stovi baltai dažyti, gražūs, kaip kitados.

Apleidžiu Marijampolę automobilium, vakare. Pro Ąžuolų Būdą pasiekiame Veiverius. Čia prieš Didįjį karą mokėsi daugelis žymių Lietuvos pedagogų. Baltieji seminarijos rūmai tebestovi, nors geras miestelio trečdalis sugriautas ir sudegintas.

Pralėkę Veiverius, pro Garliavą patenkame į asfaltuotą plentą, kuris veda per Aleksotą į Kauną.

Z. Bilevičius.

Waterbury, Conn.

Koncertas Pagalbai Lietuvos Žmonių Gerai Pavyko

Gruodžio 16 d., LDS 49 kuopa turėjo surengus koncertą, kuris pavyko gerai. Nuo paties koncerto pasiliks pelno. Taipgi buvo renkamos aukos, kurių surinkta $65.06.

Koncerto programą išpildė B. Lucas (Rasimavičiutė), Gertrudė Ulinskiutė, vietinis dainininkas, taipgi Laisvės Choras iš Hartford, Conn.

Girdėjau, kad komisija nori surengti perstatymą operetės "Kada Kaimas Nemiega" ir kviesti Aido Chorą iš Worcester, Mass., operetę perstatyti. Komisija kalbėjo su Aido Choro nariais Hartforde, kur jie lošė 23 d. lapkričio. Jie sakė, kad pabaigoj kovo arba pradžioj balandžio mėnesio sutiktų atvažiuoti į Waterburį ir už prieinamą atlyginimą.

Taigi, waterburiečiai, būkite pasirengę sutikti Worcesterio Aido Chorą kaipo pagarsėjusį chorą.

Čia noriu paminėti aukotojų vardus.

Po $2 aukojo: S. Šukis, J. Kazlauskas, V. Ruginis, A. Sautra, V. Krasnitskas.

Po $1: J. Dvilinskas, Sinkevičius, J. Muraskauskas, M. Dubauskienė, K. Kucauskas, P. Kvederienė, J. Plungis, J. Čepukaitis, V. Sladalius, M. Lišauskas, S. Lucas, M. Bulkevičia, S. Munkienė, K. Astromskas, S. Valantinas, J. Svinkunas, K. Česna, M. Rasimas, J. Terepas, A. Rozas, K. Lusas, M. Klisienė, P. Degymas, P. Kukenis, B. Marcenionis, J. Strižauskas, J. Girdis, A. Ablažienė, K. Yankeliunienė, M. Strižauskienė, J. Prakuskas, E. Bakutis, K. Cvirka, J. Rušinskas, J. Kvaraciejus, A. Lasky.

H. Paugis $1.50.

Po 50c: A. Antanavičius, K. Sinkevičius, M. Raškauskienė, S. Meisonas, P. Krugeris, M. Ciplijauskas, Ed. Satulas, V. Satulas, A. Bužienė, J. Bendzevičius, B. Kudulienė, J. Kantautas.

P. Valantanavičienė ir Andrulis po 25c.

Varde Lietuvos žmonių, visiems aukotojams rengimo komisija taria širdingą ačiu.

Taipgi iš kalno atsiprašau, jeigu kurio vardas ne taip yra užrašytas. Aš bandžiau taip parašyti, kaip man aukų rinkėjai pridavė.

J. Strižauskas.

Baltimore, Md.

Bendro Komiteto Koncertas Puikiai Pavyko

Lapkričio 25 d., Lietuvių svetainėj, 851 Hollins St., buvo surengtas tarptautinio bendro komiteto koncertas. Lietuviški fašistai atkalbinėjo žmones nuo to parengimo. Mat, buvo garsinta, kad tam parengime kalbės miesto majoras Theodore R. McKeldin. Fašistai žmonėms pasakojo, jog majoras neis pas bolševikus. Girdi, kuomet jie, lietuviški fašistai, kvietė majorą, tai jis neatsilankė pas juos.

Bet fašistų tie plepalai nuėjo vėjais. Miesto majoras pribuvo ir dar pirma laiko ir laukė, kada programos vedėjas Ph. Briscoe pakvies kalbėti. Majoras pasakė tinkamą prakalbą kaslink medikalės ir kitokios pagalbos mūsų didžiausiai talkininkei Sovietų Sąjungai, kuri tiek daug nukentėjo mūsų visų bendroj kovoje prieš fašizmą. Tarp kitko ko jis pasakė, kad jūs, lietuviai, rusai ir ukrainai, esate tikri ir ištikimi sūnūs jūsų buvusių gimtinių šalių. Jis sakė, kad jūsų šalis, kurioj jūs gimėte, yra jūsų motina. O ši nauja šalis, kurios esate piliečiais, tai yra jūsų motėris. Katras myli savo motiną, tas yra geras Amerikos pilietis ir myli savo moterį. O kas nemyli savo motinos, tas negali būti geras Amerikos pilietis.

Publikos buvo daugiau, negu fašistai kada nors yra turėję. Pelno liko virš $500, už kuriuos bus nupirkta Sovietų Sąjungai vaistų ir medikalių instrumentų.

Programa buvo gera. Rusų ir žydų chorai puikiai sudainavo gražias darbininkiškas dainas. Taipgi orkestra pagriežė keletą muzikos kavalkų. Vakarą užbaigė lietuviškais ir kitų tautų šokiais.

Gruodžio 9 d. tas pats komitetas buvo surenges vakarą, kuriam G. Klimas iš Brooklyn, N. Y., rodė judžių filmas: Perversmas Kaune, Išlaisvinimas Vilniaus, Kuprotas Oželis ir Raudonųjų Tankos. Filmų rodymas išėjo gerai ir publika buvo užganėdinta.

Gruodžio 16 d., rusų neprigulmingos parapijos salėje, buvo rodoma filma "Jie Susitiko Maskvoj." Filma labai graži ir linksma; pamokinanti ir pilna gražių dainų.

I. W. O. City Central Committee rodys sovietinę filmą sekmadienį, sausio 6 d., 1946, Bohemian Workmen's Hall, 2509 Madison St. Pradžia 2 v. po pietų. Įžanga 60 centų. Nepraleiskite progos.

S. Raymond.

Minersville, Pa.

Mirė Pranas Strimaitis

Gruodžio 8 d. mirė Pranas Strimaitis, sulaukęs 57 metų amžiaus. Dar buvo nelabai senas žmogus, rodosi, dar galėjo gyventi, bet liga pakirto jo gyvybės siūlą. Velionis paėjo iš Suvalkų rėdybos, Naumiesčio apskričio.

Žmogus buvo laisvų pažiūrų. Skaitė Laisvę. Tapo ir palaidotas laisvai, be bažnytinių apeigų, Lietuvių Laisvės kapinėse, 11 d. gruodžio.

Jis gyvas būdamas prašė savo žmonos, kad jį laisvai palaidotų, tai jo žmona ir išpildė jo pageidavimą.

Paliko moterį dideliame nuliūdime. Taipgi tris sūnus ir dukterį, kuri yra vedus.

Lai būna tau, Pranai, lengva šioj žemelėj ilsėtis amžinai, pabaigus šią vargų kelionę.

O jo šeimynai reiškiu nuoširdžios užuojautos šioj liūdnoj valandoj.

V. Ramanauskas.

"Tai tinkamiausis tipas jums į unijistus."

Gaisragesis Įkrito Upėn

Robert A. Weiner, 31 m., gesinant gaisrą prie East River ir 38th St., New Yorke, įkrito upėn. Ištrauktas iš leduoto vandens ir šiaip sužeistas, Weiner nugabentas ligoninėn.

SET YOUR QUOTA NOW IN THE GREAT VICTORY LOAN

Telef. HUmboldt 2-7964

J. J. Kaškiaučius, M. D.

530 Summer Ave. Newark, N. J.

VALANDOS: 2—4, 6—8 Sekmadieniais nėra valandų.

Joseph Garszva

Undertaker & Embalmer

Manager

JOHN A. PAULEY

Licensed Undertaker

231 Bedford Avenue

Brooklyn 11, N. Y.

TEL. EVERGREEN 8-9770

JUSTIN M. BUYAUSKAS

MATTHEW A. BUYAUSKAS

Laidotuvių Direktoriai

Patogus laidotuvių namas su dviem koplyčiom ir grabų parodos kambariu.

426 Lafayette Street

NEWARK, N. J.

TEL. MARKET 2-5172

Namų Savininkai!

Pasimatykite Su Lietuviu Stogdengiu VINCU KRIAUČIŪNU

Jei jūsų namui reikia naujo stogo ar jei stogas reikalauja pataisymų, Kriaučiūnas jums atliks. Jei per stogą varva, paveskite mūsų patyrusiems stogdengiams, o jie suras priežastį ir tuojau pataisys mažais kaštais.

Senus Namus Apdarome Šingeliais Ir Jie Atrodo Kaip Nauji

Stogų ar Namų šingeliavimo reikalu kreipkitės

National Alcala Industries

355 Union Ave. cor. Grand St., Brooklyn, N. Y.

Telefonas EVergreen 4-0753

GREEN STAR BAR & GRILL

LIETUVIŠKAS KABARETAS

Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksminti ir pasišokti, užeina pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.

ATEIKITE PASIMATYTI SU GIVIAIS.

Geriausias Alus Brooklyne

PARĖ KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ

459 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

(Skersai nuo Republic Teatro) Telefonas EV. 4-8698

NOTARY PUBLIC

TELEPHONE STAGG 2-5043

MATTHEW P. BALLAS

(BIELIAUSKAS)

Laisniuotas Graborius

Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus

Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.

Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai

660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

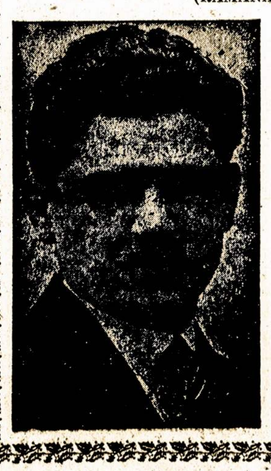

Laidotuvių Direktorius

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniška patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas Poplar 4110

Lietuvių Kūro Kompanija

Nelaukite, iki jūsų anglis išsibaigs iki paskutiniam kavalkui, užsisakykite iš anksto, nes žiemą yra sunkus pristatymas anglies.

Mes taipgi aprūpiname aliejum tuos, kurie savo namuose turi Oil Burners. Kūro Reikalu prašome kreiptis

Tru-Ember Fuel Co., Inc.

496 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Telefonas EVergreen 7-1661

Tekstas Pirmojo Trijų Didžiųjų Užsieninių Ministerių Pranešimo

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

Rumunija, Bulgarija, Vengrija ir Suomija, taip pat Francija — kuri laikoma viena talkininkų valstybių ka liečia taikos sutartį — pagamins, atitinkamai, galutinuosius taikos sutarčių tekstus.

4

Taip pagamintus galutinuosius atitinkamų taikos sutarčių tekstus pasirašys atstovai valstybių, atstovaujamų toj konferencijoj ir esamų karo stovyje prieš atitinkamą priešų šalį. Atitinkamų taikos sutarčių tekstai tada bus patiekti kitoms Jungtinėms Tautoms, esamoms karo stovyje prieš atitinkamą priešų šalį.

5

Taikos sutartys įeis galion tuoj, kai tik jas užgirs talkininkų valstybės, kurios buvo paruošusios atitinkamų paliaubų sąlygas, taip pat ir Francija (kuri laikoma viena jų kas liečia sutartį su Italija). Atitinkama priešų valstybė taip pat turi užgirt taikos sutartį.

Pasikalbėjimai kitais klausimais vyksta draugingoje dvasioje. Tikimasi, jog po dienos-kitos bus išleistas pranešimas, apimąs šios konferencijos darbą apskritai."

Chiang Kai-sheko Sūnus Išskrido į Maskvą

Chungking, gruod. 26. — Pranešama, jog vyriaus. sūnus Chiang Kai-sheko, vidurinės Chinijos valdovo, išlėkė į Maskvą. Jis tarsis su Amerikos, Sovietų ir Anglijos užsieniniais ministeriais kas liečia Chinijos reikalus.

AMERIKOS KARININKAI MĖGSTA NACIŲ VALGYKLAS MADRIDE

Madrid. — Amerikos ambasada uždraudė savo pariams lankyti nacių valgyklas Madride. Bet Jungtinių Valstijų karininkai daugiausiai valgo hitlerininkų restoranuose.

Žemės Reforma ir Visuomeninio Gyvenimo Demokratizavimas

(Pabaiga)

Žemės Reforma Griežtai Pakeitė Padėtį.

Žemės reforma griežtai pakeitė padėtį eilėj Rytų Europos šalių. Valstiečio stovis pamatiniai pasikeitė. Vengrijoj, pavyzdžiui, pirma žemės reformos, 184 savininkai turėjo 962,000 žemės holdų, 869 turėjo 1,360,000 holdų, o 3,876 turėjo 1,530,000 holdų. Šiandien ten yra tik 13 didžiųjų farmų, apie 300 holdų kiekviena; tos farmos priguli tiems žmonėms, kurie specialiai pasitarnavo kovoje prieš nacius ir jų vengriškus pakalikus. Iš viso apie 4,000,000 holdų dvarponių nuosavybių likosi konfiskuota be atlyginimo arba su tam tikru atlyginimu. Iš 661,000 asmenų, kuriems buvo reikalinga žemė, 504,056 jau gavo plotus žemės, jų tarpe ir 177,790 žemės ūkio darbininkų, 75,137 farmų darbininkai, 33,280 labai biednųjų valstiečių, 22,934 smulkiųjų valstiečių ir 15,165 žemės ūkio amatninkai. Naujos farmos vidutiniai siekia nuo 4-5 iki 5 ir pusės holdų, kas yra ganėtina išlaikymui valstiečio šeimynos iš keturių ar penkių asmenų. Kaipo reformos pasekmė, vidutiniškas farmerys dabar viešpatauja Vengrijos žemės ūkio srityje: vietoj kelių tūkstančių didžiųjų feodalų ponų, dabar žemės savininkais yra šimtai tūkstančių valstiečių.

Lenkijoj šiemet 150,000 buvusių bežemių valstiečių šeimynų ir farmų darbininkų apsėjo savo žemę. Virš 200,000 mažųjų farmų likosi žymiai padidinta. Iš viso apie 2,000,000 asmenų, priskaitant šeimynų narius, gavo žemės, kaipo pasekmė reformos.

Žemės Reforma Vokietijoj

Žemės reformą Vokietijoj yra specialis klausimas. Trijų valstybių nutarimas Berlyne kas liečia ekonominius dėsnius, kurie turi būt pritaikyti Vokietijai, sako:

"Kaip praktiškai galima anksčiausiu laiku, vokiečių centralizuota ekonomija turi būt paskaidyta su tikslu, kad panaikinti dabartinę perdidelę koncentraciją kartelių, sindikatų, trustų ir kitų monopolistinių patvarkymų."

Nėra abejonės, kad po monopolistinių organizacijų didieji dvarai yra politiniai įtakingiausieji susitelkimai ekonominės galios Vokietijoj.

Jungtinių Tautų pasibrėžtas tikslas pilnai išnaikinti fašizmą ir nacizmą nusako taipgi, kad būtų sunaikinta fašistinio barbarizmo ekonominiai pagrindai, ir vienas jų svarbiųjų yra junkerių dvarai. Tose teritorijose, kurios liko priskirtos Lenkijos Respublikai, dideji vokiečių junkerių dvarai panaikinami. Bet tose teritorijose, kurios pasilieka Vokietijai, junkerių dvarai atstovauja didelę ir pavojingą reakcinę jėgą, ir jų išnaikinimas yra viena svarbiųjų sąlygų demokratizavimui Vokietijos ateity. Kartu su finansine monopolistine oligarchija junkeriai dvarininkai buvo tikri Vokietijos ponai. Jie visada buvo vadovai plėšriosios vokiečių agresijos ir ramstis mizantropiškos (žmonių neapkentimo), šovinistinės ideologijos. Didieji feodaliniai dvarai buvo vokiečių militarizmo tvirtovė.

Todėl ne be priežasties demokratiniai, priešfašistiniai elementai Vokietijoj dabar ragina, kad būtų pravesta žemės reforma, viena, kad sunaikinti fašizmo ir reakcijos tvirtovę, o antra, kad aprūpinti žeme valstiečius ir tuos vokiečius, kurie būna sugrąžinti Vokietijon iš kaimyninių šalių. Reikia tik priminti, kad Brandenburg provincijoj vienas trečdalis visos ariamos žemės yra rankose stambiųjų dvarponių. Iš 106,768 hektarų ariamos žemės Prenzlau distrikte 71,308 hektarai priguli didiesiems savininkams. Dvarponiai sabotažuoja; šiame distrikte, pavyzdžiui, 32 nuošimčiai ariamos žemės paliko neapsėta šiais metais.

Negali būt vietos naujoj demokratinėj Vokietijoj feodalinei dvarponijai ir junkerių luomai, kuri sudaro Prūsijos militarizmo nugarkaulį. Žemės reforma yra viena būtinų sąlygų dėl tikro ir pastovaus krašto demokratizavimo. Tuo pačiu sykiu panaikinimas didžiųjų feodalinių vokiečių junkerių dvarų bus didelis smūgis reakcinėms jėgoms visam pasauly.

Dvarponių Kova Prieš Žemės Reformą

Naturalu, ponai nėra palinkę persiimti ta minčia, kad jie turi prarasti savo senąjį viešpatavimą. Tiesa, jie sudaro permažą gyventojų mažumą, ir jie patys vieni negali pradėti kovą prieš žmonių demokratines valdžias. Bet jie nėra vieni. Juos remia visų šalių reakcinės spėkos. Jie turi atvirus ir pasislėpusius sekėjus beveik kiekvienam gyventojų sluoksny. Jie turi sekėjų tarp stambiųjų nuosavybės savininkų miestuose, su kuriais jie yra susirišę pramonėj, bizny arba bankinėse firmose, arba šeimyniniais ryšiais.

Kova prieš žemės reformą vedama visokiais būdais. Tuli žemės ūkio "ekspertai" nurodinėja, būk didžiųjų dvarų išdalinimas nupuldins žemės ūkį. Dvarponių agentai bando atgrasinti biednus valstiečius ir žemės ūkio darbininkus nuo žemės reformos, baugindami juos dvarponių atkeršijimu ateity. Valdininkai, kurie tarnavo senosios valdžios administracijoj, bando atidėlioti žemės reformos įvykinimą, trokšdami, kad gal kaip nors įvyks politinis pasikeitimas.

Priešinimasis žemės reformai dažnai pasireiškia aštrioj politinėj kovoj. Pavyzdžiui, buvusi Lenkijos ištremtoji "valdžia" gynė stambiuosius dvarus, kovojo prieš Lenkijos laikinąją valdžią ir sukurstė nacionalistinį ir šovinistinį sąjausmą savo fašistine demagogija, žudymais lenkų patriotų ir tt.

Politinė Laisvė Milionams Valstiečių

Iš kitos pusės, pravedant žemės reformą, milionai valstiečių ir žemės ūkio darbininkų pirmu kartu buvo įtraukti į politinį gyvenimą. Tas reiškia, jog platūs demokratiniai sluoksniai tų šalių, kuriose iki šiol viešpatavo dvarponiai, atbunda ir organizuojasi. Tūkstančiai žemdirbių komitetų įsteigta, kad pagelbėti demokratinėms valdžioms pravesti žemės reformą ir atmušti reakcijos spėkas. Pravesti žemės reforma kuoplačiausiu maštabu reiškia galutinai panaikinti dvarponių ilgų amžių viešpatavimą. Tai yra pasibrėžimas naujų demokratinių valdžių Rytinės ir Centralinės Europos šalių, kuriose net ta aprubežiuota, formališka demokratija, kuri per ilgą laiką gyvavo kitose šalyse, iki šiol buvo nežinoma, ir kuriose viešpatavo atvira ar mažai pridengta reakcija, stambiųjų dvarponių remiama.

Iš kitos pusės, pasitenkinimas žemės ištroškusių milionų valstiečių yra ryškus parodymas, jog tai yra progresyvio pobudžio demokratinės valdžios išlaisvintose Rytų Europos šalyse. Tokis apčiuopiamas demokratijos atsiekimas, kaip panaikinimas feodalinės dvarponijos žemės nuosavybės ir išdalinimas žemės plačiosioms valstiečių masėms daugiau nusvers istorijos svarstyklėse, negu daugybė abstraktinių apie demokratiją aiškinimų - išvadžiojimų, kuriais tam tikri skyriai užsienio spaudos yra užpildyti. Kai kada demokratinėms jėgoms tose išlaisvintose šalyse primetama "totalitarianizmas" (diktaturiškas valdymas). Bet netoli tas laikas, kuomet tas kaltinimas bus skaitomas kaipo stebėtinas aklumo vaisius. Žemės reformos, iš kitos pusės, bus svarbiu skyrium Europos progreso istorijoj ir europinėj demokratijoj.

Žemės reforma eilėj Europos šalių yra viena vertingiausių pasekmių Antrojo Pasaulinio Karo, kuriame laisvę mylintieji žmonės sutriuškino fašistinius pavergėjus. Tai yra būtina sąlyga augimui ir apvienijimui liaudies demokratijos tose šalyse ir tai yra vyriausias faktorius užtikrinimui tautoms laisvės ir taikos tarp tautų.

Kwajalein. — Amerikonai čia teisia japonų oficierius Miyaki ir Sakaibara. Jų įsakymu 1943 m. buvo sušaudyti 98 civiliai amerikonai.

Didelei didžiumai narių pageidaujant, United Steel workers (CIO) pild. taryba, Pittsburghe, nustatė sausio 14-tą pradėti visoje šalyje streiką. Iš kairės: prezidentas Philip Murray, Clinton S. Golden ir A. Van Bittner, jo padėjėjai.

LOWELL, MASS.

Liūdna Žinia

Feliksas Arbačauskas (Albert) pasimirė gruodžio 23 d., vakare. Buvo pašarvotas pas graborių Walter Mikšą, ir likosi palaidotas gruodžio 26 dieną. **Rep.**

Tai Jau ir Prisirengta.

Gruodžio 16 d. Lietuvių Piliečių Kliubas laikė savo metinį susirinkimą. Susirinkimas buvo geras ne tik gerais tarimais, bet ir tuomi, kad jame dalyvavo gražus būrys narių. Tenka pagirti draugus už tai, kad neignoravo susirinkimo šaukimą: ir tie, kuriems atvirutės buvo pasiųstos, ir tie, kurie tik per Laisvę matė susirinkimo šaukimą atsilankė, ir todėl turėjome gerą susirinkimą.

Reikia visuomet į susirinkimus visiems lankytis, tai galėsime gerus tarimus daryti ir neprisieis dalykų suvėluoti ir kaip kada dėl to gailėtis po laiko. Šiame susirinkime gautas vienas naujas narys į kliubą. Juomi yra drg. Ph. B. Geras žmogus, bus geras kliubo narys. Jis pasimokėjo už visus ateinančius 1946 metus.

Kliubas gerai gyvuoja. Savo tarpe turi nemažai narių, jis nekenčia finansinio trūkumo, ir veikimas geras. Ko kliubui reikia, tai įsigyti nuosavą namelį, iš kur būtų galima dar geresnį veikimą plėsti. Tik reikia išmokti, kaip gerų progų nesuvėluoti.

Lowellio Lietuvių Piliečių Kliubas, tai yra Centras vietinių demokratinių lietuvių judėjimo. Tad tokiai organizacijai reikia dar geresnio pastovumo.

Šiame susirinkime dar vienas geras dalykas paaiškėjo, tai tas, kad jau galutinai prisirengta prie Naujų Metų pasitikimo bankieto. Bankietas įvyks gruodžio 31 d., prasidės 8:30 val. vakare, kliubo patalpose, 338 Central St. Valgiai susidės iš skaniai pagamintos kalakutienos su įvairiais prieskoniais. Alaus bus parūpinta gero ir užtektinai tiems, kurie jo norės už tą patį tikietą $1.50 ypatai per visą vakarą.

Bankieto muzikalė programa irgi bus labai puiki, nes ją pildys du broliai garsūs harmonistai Aleksandras Belida su žmona ir Povilas Belida su žmona. Jie visi keturi labai geri harmonistai, bet viena iš jų ir gera pianistė. Taigi du jauni kariai ir dvi jaunos moterys duos stebėtinai puikios muzikos dalyvaujantiems svečiams.

Tur būt dar nei vienas neužmiršome, kuomet prieš karą tiedu jaunikaičiai žavėdavo mūsų lietuvišką publiką savo brangiais akordiumais, iš kurių plaukdavo maloni muzika! Tiedu jauni vyrukai, atsitarnavę Dėdės Samo armijoj, dabar tik sugrįžę kartu su savo moterim, dar puikiau mus palinksmins besėdinčius prie papuoštų stalų ir belaukiant Naujų Metų..

Aš buvau pasiryžęs išlaikyti slaptybėj vieną puikų programo numerį iki žmonės patys tik bankiete pamatytų ir sužinotų, kas buvo slepiama. Bet ve, visi pradėjo mane pašėliškai atakuoti už tą slaptybę ir dabar aš nebeišlaikau to "sekreto."

Na ką gi, jie sako, juk tai nėra atominė bomba, kad reikėtų taip slėpti nuo žmonių ir viso pasaulio. Na, tai gerai. Dabar jau pasakysiu, kad tai visai nėra "dendžer" ir nereikia bijotis.

Mūsų bankiete pasitikimui Naujų Metų, jaunas inžnierius ir gera muzikas Jerome Schaul, Jr., grieš ant cello puikiausius muzikos kūrinius. Šis jaunas inžinierius ir gabus muzikantas pagrieš tokios muzikos, kokios mes veikiausia dar nėsame girdėję. Karo laiku yra sukurta naujos puikios muzikos, —nepaprastai dailių meliodijų, ir jas čia belaukiant naujų metų pasiklausysime.

Dalyvaukite visi bankiete. Nepraleiskite puikių progų savo pačių naudai ir tuomi paremsite pažangiųjų lietuvių gerus tikslus kovose už geresnius pokarinius laikus.

Tai dabar jau viską žinome. Nebėr slaptybių iš mūsų pusės. Dabar mes tik lauksime, kada jūs mus nustebinsite, gerbiamoji visuomene, savo skaitlingu atsilankymu! Mes širdingai lauksime vietinių ir tolimesnių svečių. O dabar iki malonaus susitikimo. *J. M. Karsonas.*

Lawrence, Mass.

ALDLD 37 kuopos susirinkimas įvyks 30 d. gruodžio, sekmadienį, Lietuvių svetainėje, 111 Berkeley St. Pradžia 2 val. po pietų.

Visi nariai būtinai dalyvaukite susirinkime, nes turėsime rinkti kuopos valdybą kitiems metams. Taipgi rengiama dideli pietūs, ir tam reikia gaspadinių ir kitų darbininkių. Prie to, turime ir kitų svarbių klausimų, kaip tai, Lietuvos žmonių šelpimo reikalai ir kiti.

Taigi, draugai ir draugės, malonėkite susirinkti laiku, kad mes galėtume apdiskusuoti visus klausimus. Nepamirškite naujų narių atsivesti.

Pirm. **S. Penkauskas.**

PRANEŠIMAI

CLEVELAND, OHIO

ALDLD 57 kp. rengia laukimą Naujų Metų, gruodžio 31 d., White Eagle Salėje, 8315 Kosciusko Ave. Pradžia 7 v. v. Turėsime gerą orkestrą, kuri gros lietuviškus ir amerikoniškus šokius. Puse pelno bus skiriama LPT Komitetui, nes šis reikalas yra labai svarbus. Turėsime skanių valgių ir gėrimų. Užkviečiame Corletto, Clevelando, Collinswoodo lietuvius dalyvauti. — Kom. (301-302)

HELP WANTED—FEMALE
REIKALINGOS MOTERYS

VALYTOJOS, Ofisinių Namų. Nuolat. $35
Kreipkitės tarp 4 ir 5 P.M.
INGE, 59 Pine St., New York City
(X)

Šypsenos

Priežastis

— Tamsta verkei, kai mano duktė dainavo itališkus romansus. Tamsta, tur būt, italas?

— Ne, aš dainavimo mokytojas.

* * *

Kova

— Ką tu ten, Jonuk, darai valgomajame?

— Kovoju su pagunda, mamyt!

* * *

Puikus Vadovas

Keliauninkas: — Kiek Tamsta imi už visą kelią po kalnus?

Vadovas: — Po penkis doleriusnuo žmogaus. Taigi jūsų yra penki — viso dvidešimts penki doleriai.

Keliauninkas:—Bet ar Tamsta mes galime pasitikėti?

Vadovas: — O, taip, jei kuris iš jūsų kur kalnuose nusprus, paimsiu penkiais doleriais pigiau.

* * *

— Ar Tamsta nematei, koks gražus šįryt buvo saulėtekis?

— Ne. Aš visad einu anksčiau miegoti.

* * *

Pirmasis Žingsnis

— Duok, Jonai, man vieną cigaretą.

— Bet tu jau žadėjai mesti rūkęs?

— Taip. Jau ir pirmąjį žingsnį padariau. Jau pats daugiau nebeperku rūkalų.

* * *

Visai Pagal Taisykles

— Atsiprašau, ponia, čia maudytis uždrausta.

— Bet juk Tamsta matei, kad aš išsivilkau, tai kodėl tada nieko nesakei?!

— Nusivilkti čia nedraudžiama!

* * *

Pasakė Teisybę

Tėvas paėmė į nagą vaiką:

— Tu suvalgei riešutus?!

Vaikas tyli.

— Jei pasakysi teisybę, tai tikrai nebausiu.

—Taip, aš.

— O su kuo tu juos perspaudinėjai?

— Su tavo auksiniu laikrodžiu.

* * *

Žinovas

— Ponia, aš Tamstai galiu pasakyti, kurį mėnesį moterys mažiausiai kalba!

— Tai kurį?

— Vasario mėnesį.

* * *

Žmonių Bičiulis

— Ar Tamsta pastebėjai tą žmogų ten, prie kampo. Jis yra tikras žmonių bičiulis. Jis pakelia kiekvieną nupuolusį, padeda kiekvienam ant kojų atsistoti.

— Tai gal jis iš Globėjų draugijos?

— Ne, jis čiuožimo mokytojas.

* * *

Išdidi Motina

— Mano sūnus turi nuostabiai gražų balsą. Dėl to dabar mes jį leidžiame mokytis fleitą groti, kad jis pats galėtų sau akompanuoti.

* * *

Gelbėtojas

Tėvas: — Ką tu darai, velniūkšti? Tu rūkai mano cigarus? Ar nenori per snapą gauti?

— Nepyk, tėveli, aš tik gerą darbą dirbu. Aš noriu išgelbėti tave iš mirties.

— Na, ir kokiu būdu.

— Mat, mamytė sako, kad tie cigarai tave tikrai į kapus nuvarysią.

ELIZABETH, N. J.

ALDLD 54 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 28 d., 408 Court St. Visi nariai dalyvaukite šiame susirinkime, nes yra svarbių reikalų apkalbėti ir nutarti. Taipgi bus rinkimas naujos valdybos 1946 metams. Kurie dar negavote knygą "B. Gavelio Klaida," ateikite pasiimti. — C. Andriūnas, fin. sekr. (301-302)

MŪSŲ KULTŪRINIS CENTRAS

★★★

Įsisteigimas namo kaipo kultūrinio Centro priklauso nuo to, kaip greit ir kaip daug bus išpirkta šėrų.

ŠĖRO KAINA $25

Visi norime, kad pažangioji Amerikos visuomenė turėtų tinkamą namą, kuriame būtų patogios patalpos didžiųjų nacionalių organizacijų raštinės ir Laisvės spaustuvei.

Taipgi Turi Būt Gera Salė Parengimams ir Susirinkimams

Dalykas yra didelis ir svarbus. Visi turime įsigyti šėrų ir tai reikia greit atlikti. Kurie finansiniai išgali turėtų pirkti po daugiau kaip po vieną šėrą.

Siųsdami už šėrus pinigus, čekius ar money-orderius išpirkite sekamu vardu:

Home For Lithuanian Workers, Inc.

Nes tokiu vardu banke yra padėti namo bendrovės pinigai, todėl čekiai ir money-orderiai turi būt taip rašomi.

HOME FOR LITHUANIAN WORKERS, Inc.
46 Ten Eyck St. Brooklyn 6, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Atostogose iš Militariškų Pareigų

Nick Pakalniškis, laisvietis, tarnaująs J. V. Laivyne, parvykęs šventėms atostogų pas žmoną Frances ir Nick, Jr. Ta proga aplankė ir laisviečius. Pakalniškio šeima gyvena 344 Rodney St., Brooklyne.

★ ★ ★

Eddie Rutken, kadetas marinas, parvyko pereitą šeštadienį praleisti šventes pas tėvus, Nellie ir Stanley Rutkūnus, žinomuosius Lituanica Restaurano savininkus. Linksmos šventės proga, restauranas buvo uždarytas visas tris dienas.

★ ★ ★

Parvyko Pranas Balsys, tarnaująs U.S. Marine Service skyriuje marinų oficierių mokykloje, New London, Conn.. Ta proga aplankė ir mus. Jis, beje, neužmiršta ir Laisvės švenčių, buvo atvykęs į koncertą. Būna tankus svečias ir daugelio kitų organizacijų ir įstaigų žymiųjų iškilmių.

R.

Greatneckiečiai Kviečia

Naujiems metams pasitikti bankietas, rengiamas keturių organizacijų, įvyks pirmadienį, 31 d. gruodžio, Kasmočių svetainėje, 91 Steamboat Road. Bus gera orkestra šokiams. Gera vakarienė ir iki valios gėrimo prie valgių. Užtikrinta visiems geras vakaras. Įžanga $2.50, ypatai, bet nesigailėsite. Užkviečia—

Komitetas.

Telefoniškos Kalėdos

New Yorko miesto telefonų įstaiga skelbia, jog šios buvusios telefoniškiausios Kalėdos nuo 1940 metų, buvęs didžiausis skaičius pašaukimų į užjūrius ir čia pat mūsų šalyje į kitus miestus. Buvę daugiausia ir vietinių pašaukimų. Vietiniai daugiausia skambinę pietų laiku.

Kartais Verta Matyti Tiktai Tą, Kas Arti

Hans P. Herz, kosmetikų agentas, ėjo gatve dairydamasis, kur jis naujų kostumerių kvėpalams gaus. Taip įsigalvojęs apie kvapsnius, jų reklamą, apie juos vartojančias gražias moteris, Herz visai nepajuto, kaip įsmuko į atidarytą tuo tarpu didžiosios rynos atvarą prie Madison Avenue ir 43rd St., New Yorke.

Herz taip staiga šovė 40 pėdų gelmėn, kad nespėjo nei surikti, bet kas kitas matė jį dingstant iš akių. Pašaukta gelbėtojai. Vieną kart nusileido, nematė. Nusileido kitą, jau su šviesom ir trys. Nubridę didžiąja ryna jie rado Herz iki galvos apsemtą, vos tik beišsilaikantį už kokio sienos iškyšulio. Iškeltas, jis tuojau neteko sąmonės. Jo gyvastis išgelbėti tik sekundomis. Buvo prisikamavęs nuo skausmų sužeistoj kojoj ir pridusintas smirdančių dujų.

Jo gelbėtojus taipgi reikėjo vežti ligoninėn.

Šlapios Kalėdos

Tikėjęsi baltų Kalėdų, sulaukėme purvinų ir šlapių. Užėjęs dieną lietus, vakarop ir naktį tvojęs su smarkiu vėju, visą nesukastą sniegą nušlavė. Liko tik pusnys ir sukastieji, suledėję sniegai. Temperatūra buvo pasiekus 48 laips.

Komunistai Linkėjo Kariams Linksmų Kalėdų

Linkėjo tiems, kurių vai kai tebesiranda tolimuose kraštuose, karo pavojuje, kaip kad Chinijoj. Taipgi linkėjo tenai esantiems kariams greičiausia sugrįžti. Ir linkėjo ne vien tik sausu žodžiu, bet darbais. Linkėjo demonstracijomis tikslu sužadinti žmones į veiksmą už tų karių tuojau parvežimą.

Viena iš tų pirmkalėdinių demonstracijų įvyko pereitą šeštadienį, Brooklyno centre, Fulton St. Būrys veteranų šio karo, o tūli ir pereito karo, taipgi šiaip komunistų ir ne komunistų, bet nuoširdžiai pritariančių šiam darbui žmonių, išėjo demonstruoti.

Demonstracija buvo lyg ir neoficiali. Nebuvo tokia, kurios ilgai planuojamos ir masiniai sumobilizuotos, bet daugiau staigmeniška. Nebuvo garsinta net susirinkimo vieta. Tadgi nuėjus ant Fulton St. dairiaus į visus šonus, iš kur čia pasirodys ta demonstracija. Atrodė, kad turėtų ateiti iš kur nors nuo Court St. Neapsivyliau.

Apie 2 val. pasirodė ant šaligatvio kelios iškabos, paskiau daugiau ir daugiau jų, visa eilė. Demonstrantai ėjo po vieną ar po du eilėje, šaligatviu. O šaligatviai miesto centre pilni žmonių, tad sunku ir atskirti, kurie demonstrantai, o kurie ne. Minios žmonių sustoję stebi iškabas, reikalaujančias parvežti mūsų kariškius. Kiti klausosi jaunimą šaukiant: "Lai kožnas laivas, bus kariams parvežti laivu, o bananos lai palaukia!" ir kitų panašių šūkių. Dar kiti skaito lapelius, kuriuos komunistai dalina bėgdami greta demonstrantų. Išdalino tūkstančius lapelių. Publikos atsinešimas geras.

Matėsi ir lietuvių veteranų grupė, kai kurie dar uniformose, ką tik sugrįžę iš užjūrio. Bridę per sniegus, purvus ir kančias per keletą metų, jie nepaskūpėjo savo laiko ir vėl bristi per šlapią sniegą už sugrąžinimą dar pasilikusių užjūriuose draugų kariškių.

Rep.

Miestas Gaus Manhattan Beach Barakus Butams

Šiomis dienomis valstijinis butams komisionierius Herman T. Stichman gavo per kongresmaną Vinson iš Kongresinio Laivyno Reikalams Komiteto pranešimą, jog tasai Komitetas užleis Manhattan Beach barakus miesto gyventojų butams.

Barakus užleisti buvo prašęs gub. Dewey. Grupėje randasi septyni dideli barakai, iš kurių kožno tikisi padaryti po kelis desėtkus apartmentų. Taipgi yra 104 mažos stubelės ir kiti bildingai, kuriuos irgi tikisi perdirbti į gyvenamus butus. Nauja kolonija būsianti gatava apgyventi už poros mėnesių.

Galėtų Gauti Atlyginimo už Nelaimę, Bet ...

Vincent Massarotti, 47 m., 56 Sterling Ave., Yonkers, paslydo ir išsinarino šlaunį. Iškilus pamokesties už ligoninę klausimui, kad jį pralinksminti, kai kas sugestavo, jog bilą apmokės tas, prie kurio namo jisai paslydo. Bet ligonis nei kiek nepralinksmėjo. Patyrinėjus, sužinojo, kad tas slidus ledas ant šaligatvio buvęs priešais jo paties namus.

Teis už Atėmimą Vyrui Gyvasties

Mrs. Bonita Hayward, 31 metų, 32 West 53rd St., New Yorke, sulaikyta teismui be kaucijos jos vyrui mirus nuo žaizdų. Jos vyras pirmu kartu atėjęs ligoninėn gruodžio 7-tą, su žaizda rankoje. Jis tuomet sakęsis, kad jį suraižęs nežinomas vyras. Jį apgydė ir išleido. Ne už ilgo po to jis sugrįžo su peilio žaizda krūtinėj ir pasisakė pirmesnę ir antrąją žaizdą gavęs nuo žmonos. Ją areštavo, bet buvo išleidę po kaucija, laukiant, kaip bus su vyro sveikata. Vyrui mirus, ją teis už žmogžudystę.

Mrs. Catherine Dawson, 40 m., mirė pridususi dūmais ir dujomis nuo eksplodavusio aliejinio pečiaus jos apartmente, 269 Pennyfield Avenue, Bronx. Namukas sudegė.

Kerštinčius Pašovė Merginą ir Savo Konkurentą

Raymond Meyers, 33 metų, pašovė savo meilužę, neoficialę žmoną, su kuria jis prisigyveno dukterį, taipgi pašovė dabartinį jos meilužį. O po to pašaukė policiją pasakyti, kad jis pašovė du asmenis ir pasiėmęs taksiką nuvažiavo policijon pats pasiduoti.

Jo buvusioji meilužė-žmona, Mrs. Mary Hamilton, 28 m., nuvežta į Knickerbocker ligoninę su kulka sprande. Jos padėtis esanti kritiška. James Evans, 29 m. sužeistu smakru, nugabentas į Harlem ligoninę.

Šaudymas įvyko Rudley Restaurane, 2459 Broadway, New Yorke, kur Mrs. Hamilton, veiterka, buvusi užbėgusi slėptis nuo Meyers'o, užklupusio ją su Evans kartu ant šaligatvio.

Hamiltonienė, anot Meyers'o pasakojimo, po susipažinimo su juo prieš šešetą mt. palikusi savo vyrą ir 3 vaikus Pennsylvanijoj. Jisai divorsavęs savo žmoną, palikęs 3 vaikus jai auklėti. Suėję gyventi. Pirmais keliais met. viskas ėjęsi gerai, susilaukę dukters, bet pastaruoju laiku jo Marytė pradėjus išeidinėti su kitais, o prieš porą mėnesių suėjus su Evans'u, kuris taipgi turįs kur nors kitą žmoną. Daugeriopą "meilę" užbaigė šūviai.

Aktorius Karys Mirė Nukritęs Viešbutyje

Saržentas Russell Gleason, aktorius, sūnus aktoriaus James Gleason'o, mirė nukritęs ar nušokęs per 4-to aukšto langą viešbutyje Sutton, 330 East 56th St., New Yorke, Kalėdų dieną. Viešbutis vartojamas patalpomis kariškiams.

Gleason čionai tarnavo Armijos Signalų Korpuso Paveikslų Centre. Buvo 36 metų. Pirm išėjimo tarnybon vaidinęs keliose filmose, tarpe žymesnių buvo: "Seven Faces," "All Quiet On the Western Front," "Young as You Feel," "Unexpected Uncle," "Private Jones."

PRANEŠIMAS

Liet. Am. Piliečių Kliubas ruošia bankietą, Naujų Metų laukimo.. Įvyks gruodžio 31 d., 8:30 v. v. Kliubo patalpose, 280 Union Ave. Tikietas $3, vien tik šokiams 50c. Tikietus galite gauti pas Kliubo gaspadorių J. Zakarauską, taipgi ir pas rengimo Komiteto narius. Kviečiame dalyvauti. (301-302)

Turėjęs Linksmą Šventę

Kalėdų dienos nedarbo proga taikėsi aplankyti Aleką Balzarį, rochesterietį, esantį Veteranų ligoninėj, Ward 11D, 130 Kingsbridge Rd., Bronx. Ligonis gerame ūpe — turėjęs lankytojų, gavęs daug laiškų ir jaučiąsis geriau. Jis mano, kad perpjauta jo gerklė su laiku sveikai sugys ir kad gal už poros mėnesių galėsiąs grįžti namo.

Bijant ligonį privarginti perdaug su klausimais, neteko patirti, kas per liga jį buvo užklupus. Tačiau įdomu bus visiems tas, kad ligoje verta pabandyti daugiau, ne vieną gydytoją. Jam gerklė ir pažiaunė buvusi taip užtinusi, užkietėjusi, jog galėjęs būti bile minutė užsmaugtu, nuo smaugimo rankos jau buvusios pamėlynavusios. Bet tuo laiku jį prižiūrėjęs daktaras daleidęs, būk nesą kitos išeities, palikęs jį laukti iki ateis proga keliauti į šią veteranam ligoninę.

Atradę jį tokioje padėtyje, jo brolis ir brolienė atsisakę palikti jį likimui, nuskubinę į Strong Memorial ligoninę, Rochesteryje. Ligoninės daktarai jį tuojau paėmę po peiliu, sugrąžinę galimybę kvėpuoti, sustiprinę iki tiek, kad galėjo čia atvykti. Čia jį daug tyrinėję ir vėl kai ką su jo gerkle darę. Veteranų ligoninėj užlaikymu jis visai pasitenkinęs ir viltingas, kad jį sugydys. Kaipo veteranui (1-jo karo), jam čia gydymas visai nemokamas.

Ligoninė, esanti prie Kingsbridge stoties ant IRT Jerome Ave. linijos, Bronxe, randasi labai gražioj vietoj, ant aukšto kalniuko, apsupta parku, toli nuo miesto lūšnynų. Viduje taipgi atrodo jauki.

L-i.

Scena iš filmos "Cornered," Kalėdų dieną pradėtos rodyti RKO Palace Teatre, Broadway ir 47th St., New Yorke. Žvaigždžiuoja Dick Powell, Walter Slezak, Luther Adler.

Yra Daug Ligonių

Pastaruoju laiku vėl ligos stipriai paspausta Albina Mikalaus, darbšti kliubietė ir Lietuvos vaikų aprengėja, daug prisiuvusi ir gatavų pripirkusi jiems drabužių - drabužėlių. Randasi namie, 558 Ridgewood Ave., Ridgewoode.

★ ★ ★

Katrina Petlitzkienė, mūsų mezgėjų čampionė, savo rankų darbu apavusi šimtus lietuvių raudonarmiečių ir partizanų ,pastaruoju laiku nesveikuoja. Labiausia ją vargina tas, kad mažai gali miegoti, negana pasiilsi.

★ ★ ★

Trumpesnėmis, keliadienėmis ligomis - šalčiais sergančių šiomis dienomis randasi labai daug. Galintiems nueiti sergančius atlankyti patartina nueiti ne vien tik kaipo svečiams, bet ir pasiruošus reikale ką nors parnešti ar pagaminti, patarnauti ligoniams. Ypatingai tas svarbu tose vietose, kur ligoniai gyvena be šeimynų arba tos šeimynos nėra iš stipriausių.

★ ★ ★

Serga Mrs. Polius, gyvenanti 294 Union Ave. Gydytojas ją prižiūri namie.

Rep.

Gaisragesiai Išgelbėjo Dievui Namus

Šešiolikai Šv. Agnieškos vienuolių besiruošiant klausyti mišių Šv. Šeimos katalikų bažnyčios koplyčioj, 2153 Blackrock Ave., Bronx, žvakė padegė kokią padegamą puošmeną. Ugnis greit plito.

Nebelaukdamas Dievo valios nei galybės, kunigas William Reinboth išnešė patį Švenčiausį Sakramentą (Dievo Kūną). Vienuolė bandė išgelbėti Vaikelio Kristaus statulėlę, bet ta sudegė. Išsigandusios vienuolės vos spėjo pačios išsigelbėti. Pribuvę gaisragesiai išgelbėjo koplyčią ir apsaugojo pačią bažnyčią, tik koplyčios vidus išdegė.

MIRĖ

Ona Gramas, 72 metų amžiaus, gyvenusi 114-16 231st St., St. Albans, L. I., mirė gruodžio 24-tą, Goldwater Ligoninėj, New Yorke. Pašarvota graboriaus Aromiskio koplyčioj, 423 Metropolitan Ave. Bus palaidota gruodžio 28-tą, Šv. Jono kapinėse.

Paliko nuliūdime keturias dukteris, Anną, Frances, Mary ir Suzanną, ir sūnų John, taipgi seserį Stankevičienę.

Laidotuvių apeigomis rūpinasi graborius S. Aromiskis.

GAUKIT LAISVEI SKAITYTOJĄ

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS
GRAŽIAI ĮRENGTA SUSIĖJIMAMS VIETA
Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.

Patogiai ir gražiai įruoštas atskiras kambarys užėjimui grupėms. Nedėliomis atdaras nuo 1 valandos dieną iki vėlai.
426 SO. 5th STREET BROOKLYN, N. Y.
Blokas nuo Hewes St. eleveiterio stoties. Tel. EVergreen 4-9508

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA
SALĖS dėl Balių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir t.t. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais.
KETURIŲ BOLIŲ ALLEYS
Kainos Prieinamos
949-959 Willoughby Ave.
Tel. STagg 2-3842

F. W. Shalins
(Shalinskas)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. VIrginia 7-4499

Lietuviškas
TRAKTYRIUS
Didelis pasirinkimas visokių vynų ir degtinės
Geri Užkandžiai
Juozas Zeidat
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

LITUANICA SQUARE RESTAURANT
STANLEY RUTKŪNAS
SAVININKAS
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETŪS ANTRADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA KAS DIENĄ IR NAKTĮ APART SEKMADIENIŲ
282 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9612

Fotografas
Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių.

Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom.
JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn,
Kampas Broadway ir Stone Ave. prie Chauncey St., Broadway Line
Tel. GLenmore 5-6191

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte, 1— 8 vakare
Penktadieniais Uždaryta

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius.

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8842

CHARLES
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS,
Naujas Savininkas
306 UNION AVENUE
Tarpe Ten Eyck ir Maujer Sts.
BROOKLYN 6, N. Y.
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

Dr. Chas. Dumay
241 PENN ST.
(Tarpe Harrison ir Marcy Aves.)
B'KLYN, N. Y.
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais, Trečiadieniais, Penktadieniais 2-4 P. M. 6-8 P. M.
Vaikų ligų specialistas nuo 1908
Tel. EVergreen 4-0088

Persodinam Deimantus jums belaukiant.
Turime ekspertus taisymui laikrodžių ir laikrodėlių.
Mes turime įvairių rūšių laikrodėlių: Bulova, Benrus, Gruen, Longines, Jules, Jurgensen.
ROBERT LIPTON, Jeweler
701 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-3173 ATDARA VAKARAIS